

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so pošiljati na prost. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 8.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Interpelacija

poslanca Frana Robleka in tovarišev gospodu vodji justičnega ministerstva, zadevajoča konfiskacije tedinika „Narodni List“ od dne 24. septembra, 1. in 8. oktobra ter 5. novembra 1908.

C. kr. državno pravdnštvo v Celju je konfisciralo št. 39 „Narodnega Lista“ v Celju zaradi sledečih člankov:

I.

„Človek, ki zato, da nič ne dela, dobi od narodnega zavoda 2400 K na leto, ima najmanj povoda, nositi ta denar v nemško trgovino. Pozor! Ne komanda, ampak narodna disciplina!“

II.

„Celjski trgovci Stiger, Rakusch, Zangger in drugi so poslali svoje uslužbence napadati Slovence.“

III.

„S palicami in kamenjem mislijo janičarski ponlični tolovaji ubiti slovenstvo. Pride čas, ko bodo še milo prosili milosti. Slovenci! Svoji k svojim!“

IV.

„Z lažjo, da pride v Celje vse polno sokolov, so nabobnali celjski renegatje v nedeljo polno fakinaže iz vseh mogočih krajev. Strahopetci! Kadar pridejo k otvoritvi sokolskega doma res trume našega kmečkega ljudstva, se boste poskrili kakor cucky.“

V.

„Zavedni okoliški Slovenci spodnještajerskih mest! Na drugem mestu izveste o tolovajskih napadih razne nemške sodrge ptujske, ki so jo pomnožili še komiji iz Maribora in Celja. To so bili uslužbenci tistih trgovcev in gostilničarjev, kateri živijo samo od narodne mlačnosti mnogih Slovencev, ki take nemške privandrance trpe in celo podpirajo. Dosežejo pa s tem samo to, da ti ljudje mirne Slovence, na nesramen način napadajo, izzivajo in jih celo ranijo ter opljujejo. — Boj takim ljudem na celi črti, to bodi naš odgovor! Nobeden Slovenec ne zahajaj

več v prodajalne in gostilne Nemcev in nemčurjev!“

VI.

„Amtsvorstandu Ambroschützu se je v nedeljo zvečer tudi zgodila „ne-zgoda.“ Bil je seveda med fakinažo pred Narodnim domom. Ko je prišlo vojaštvo, je tudi on „zbežal“ pred slovenskimi Janezi in pri tem padel čez kup kamenja pred glavarstvom. Nemški listi se sedaj pritožujejo, češ da je bil on kot uradna oseba tam. Vraga, zakaj je pa potem imel tako nemirno vest, da je bežal? In če je bil tam kot uradna oseba, zakaj pa ni napravil ređu? I, zato ne, ker je bil med — tolovaji. Radovedni smo pa tudi, ali mu je morda pri tej priliki padlo iz žepa onih sūdmarkinih 500 K. Kdo bo potem plačal „ceho“ za nemške barabe?“

VII.

„Celjski Rakusch rad prodaja svoje železo tudi na Hrvaško, njegov bratec Linhart pa imenuje v „Štajercu“ Hrvate balkanske cigane.“

VIII.

„Uslužbenci tvrdeke Rakusch so se v polni meri udeleževali nemških pobalinstev v Ptuj in Celju. Neki Rakuschev komi je pred Narodnim domom v Celju streljal. — Slovenski trgovci! Rakusch misli v kratkem baje poslati svoje agente po deželi! Pred vrata ž njimi! Nič nimajo tam iskati!“

Nadalje je isto državno pravdnštvo zaplenilo v št. 40 „Narodnega Lista“ naslednja mesta:

I.

„Vse občine in vse prebivalstvo naj v odgovor na nezaslišane napade kupuje svoje potrebščine le pri slovenskih tyrdkah, k nemškim naj nikdo ne zahaja, da si ne bomo redili gada na prsih. Kdor bode kupoval pri nasprotnikih, je škodljivec našega naroda. Ker je dognano in dokazano, da je Koslerjeva pivovarna v Ljubljani napajala s pivom nemške vojake, ki so potem brez potrebe na bežeče Slovence streljali, se naj to pivo povsod odločno odklanja.“

II.

„Pozivamo vse Slovence, da s skrajnosti izvajajo geslo „Svoji k svojim“, osobito zahtevamo od slovenskih trgovcev, da tudi oni naročujejo le slovensko in slovensko blago. Za marnberški okraj naj se ustanovi velik narodni odbor vseh Slovencev, ki bodo tukaj izvedli organizacijo za „svoji k svojim“. Proti vladi pa radi njenega nečuvnega protislovenskega postopanja v Ptuj, Ljubljani, Mariboru, Celju, Kočevju itd. najodločneje protestujemo in pozivljamo vse slovenske državne poslance, da stopijo v najostrejšo opozicijo proti sedanjemu režimu. Čisto potrebno smo ogorčeni radi nprav ponižujočih konfiskacij slovenskih časopisov. Med tem, ko so nemški časopisi polni najpoddeljših novic proti Slovencem, a se jih ne zapleni, zaplenjujejo državna pravdnštva v slovenskih časopisih gola poročila od vladnih in dragih javnih organov izvedenih dejanj. Pozivamo Slovence, da ne sprejemajo od javnih c. kr. uradov nobenih nemških in dvojezičnih tiskovin več, temveč da odločno zahtevajo samo slovenske tiskovine in dopise. V vseh raznih uradih naj se poslužujejo izključno le slovenskega jezika. Obrčamo se na slovenske župane, da potom občinskih uradov najodločneje podpirajo naša stremljenja za slovenske jezikovne pravice. Proti vladi protestiramo posebno še najodločneje radi krutih nasilstev, ki jih je izvrševala v Ljubljani nemška soldateska.“

III.

Bolj britko, kakor drugod, smo torej tudi občutili kruta nasilstva, ki jih je izvedla avstrijska c. kr. vlada in nemška soldateska nad belo Ljubljano. Naše iskreno sožalje! A trdno obljubujemo, da bomo tudi tukaj storili vse, kar je za maščevanje teh nasilstev potrebno. Pomagali bomo dokazati, da so si naši nasprotniki — spodnještajerski nemškutarji in c. kr. avstrijska vlada — s svojimi barbar-

skimi dejanji izkopali le lasten grob. Slovenci marnberškega okraja.“

IV.

„Žrtev nemškutarške fakinaže z dne 20. septembra v Celju. Pri celjskih izgrelih je bil napaden tudi čevljar iz Velenja Obu; dobil je teške poškodbe na glavi, vsled česar so se mu možgani strelili in se mu je zmešal um. Mož se je v tem položaju obesil drugi dan na domu v Zabrdi na hrusko, katera stoji pred hišnimi vrati. — Na vesti ga imajo celjski tolovaji. Na tako junaštvo so pač lahko ponosni. Kdo bo preskrbel umrlega otroke? Čuje se da je bilo tudi nekaj velenjskih fakinov ter celo par šoštanjskih tovarniških delavcev v Celje poslanih. Sumi se celo, da je kdo izmed velenjskih fakinov povzročil nasilno smrt umrlega, da bi zakril sledove huđodelstva. Na vsak način zahtevamo najstrožjo preiskavo od strani državnega pravdnštva.“

V.

„Verjamemo, da ima težko vest Amtsvorstand dr. Ambroschützu, ki je povzročil ptujske dogodke, katerih posledica so bili krvavi dogodki v Ljubljani.“

VI.

„Celjskega policajca Gratschnerja, tega zaščitnika nemškutarških lopovov, smo v zadnji številki hudo razjezili. Ljudem, kakor je on, je seveda čisto vseeno, če se jim očita še tako lumparijo. Saj kot policaj itak menda nima časti? Danes teden, ko je čital o sebi v „Narodnem Listu“, je prišel v noči v Krušičevo kavarno in tam razgrajal, kakor kak pijanec, psoval na „windische Bagage“, „windisches Gesindel“, na „Hundsmensche“ pri „Narodnem Listu“, se zapridušal, da ga ne bomo ob krnh spravili itd. To mu prav radi verjamemo, ker celjski magistrat štiti itak vsakogar, naj je še tak lopov, samo da zna zabavljati na Slovence. In „uničiti“ ga, tudi ni bil naš namen, hoteli smo le pokazati,

LISTEK.

Nos.

Spisal N. V. Gogolj. Prevedel Gregorij C. (Dalje).

„Ne, ne, za noben denar ga ne dam!“ je vzkliknil obupani major.

„Oprostite,“ je rekel zdravnik in se priklonil, „hotel sem vam s tem le koristiti. Kaj pa naj storim? Storil sem, kar je bilo v moji moči.“ Ko je to izgovoril, se je priklonil in odšel iz sobe.

Drugi dan se je major Kovaljev odločil, da piše, predno vloži tožbo, soprogi štabnega častnika, ali je pri volji vrniti mu brez tožbe to, kar mu je vzela. Pismo se je tako-le glasilo:

Milostljiva gospa Aleksandra Grigorjevna! Vašega čudnega postopanja ne morem nikakor razumeti. Bodite prepričani, da s takim postopanjem ničesar ne dosežete in da me na ta

način nikakor ne prisilite, da bi se oženil z Vašo hčerko. Verjemite mi, da je zgodba mojega nosu znana že vsemu mestu in da vsi vedo, da ste glavna udeleženica pri tem Vi in nihče drugi. Dejstvo, da je ušel s svojega mesta in se prikazoval po mestu zdaj maskiran kot uradnik, zdaj zopet v lastni postavi, je pripisovati edinole čarom bodisi od Vaše strani, bodisi od strani onih, ki se pečajo s temi plemenitimi rečmi. Čutim se dolžnega, da Vam to sporočim in naznanim, da bom primoran iskati zaščite in pokroviteljstva pri postavah, ako nos ne bode še danes na svojem mestu. Sicer s popolnim spoštovanjem Vaš pokorni sluga Platon Kovaljev.

Blagorodni gospod Platon Kuzmič! Vaše pismo me je zelo presenetilo. Odkrito priznam, da nisem nikdar pričakovala od Vaše strani takih očitaj. Naznanjam Vam, da nas ni

uradnik, o katerem pišete, nikoli obiskal niti maskiran, niti nemaskiran. Res je, da nas je večkrat posetil Filip Ivanovič Potančikov. Toda dasiravno je ta seveda prošil za roko moje hčere, mu vendar nisem pustila nikake nade, čeprav je zelo ljubeznjiv, trezen in učen človek. Govorite tudi o nosu. Če mislite s tem, da sem vam dala nos, to je, da ste dobili „košarico“, se tembolj čudim, da govorite o tem, ker Vam mora biti znano, da sem bila jaz popolnoma drugega mnenja in če sedaj zasnujete mojo hčer kakor se spodobi, sem takoj pripravljena Vam ngoditi, ker to je bila vedno moja najiskrenejša želja. V nadi, da se to uresniči, ostajam pripravljena na uslugo Vaša Aleksandra Podtočina.

„Res,“ je rekel Kovaljev, ko je prečital pismo, „ona res ni kriva. To ne more biti. Pismo je pisano tako, kakor ne more pisati človek, ki je

grešil.“ Kolegijski pristav je bil v tem izkušen, ker je moral že na Kavkaz večkrat preiskovati podobne reči. „Toda na kak način se je to zgodilo, vrag vedi!“ je dejal nazadnje in pobesil roki.

Medtem se je govorica o tem čudnem dogodku raznesla po celem mestu in ljudje so ji, kar je že navada, še mnogo dodali. Takrat so se ljudje zelo brigali za vsako posebnost; v tistem času so se ravno začeli pečati z magnetizmom. Tudi spomin na plešoče stole v Konjušni ulici je bil vsem še svež in zato se ni čuditi, da so kmalu začeli govoriti, da se nos kolegijskega pristava Kovaljeva spreha vsak dan ob treh po Njevskem prospektu. Vsak dan se je nabrala tam množica radovednežev. Če je rekel k do da je nos recimo v Junkerjevi prodajalni, pa se je nabrala pred Junkerjem taka množica in nastala je taka gnječa, da je morala celo policija posredovati. Dalje prihodajit.

kako znajo celjski policisti vršiti svojo dolžnost in koliko držijo na svojo čast. In to se nam je v polni meri posrečilo.

VII.

„Slovinci! Pivovarnar Kosler v Ljubljani je napojil s svojim pivom nemške vojake, ki so potem streljali na Slovence! Tudi na Štajerskem se po nekod toči Koslerjevo pivo! Slovinci, pozor!“

VIII.

„Kmetje, ne nosite denarja tistim, ki imajo za vas palice, kamenje in gnila jajca!“

IX.

„Slovenske žrtve v Ljubljani. Na dan 23. t. m. je sklical ljubljanski župan Hribar izvanredno sejo mestnega občinskega sveta, v kateri je govoril posmrtnico narodnim žrtvam. Konstatiral je na podlagi zdravniške preiskave, da sta bili obe umrli žrtvi (Lunder in Adamič) odzadi ustreljeni, torej, da je vojaštvo streljalo na bežeče ljudi; tudi vsi oni, ki leže težko ranjeni v bolnišnici, so dobili vsi bodisi kroglice bodisi bodala v hrbet, torej tudi odzadi, kar znači, da je vojaštvo z naravnost neverjetno silovitostjo preganjalo in streljalo na bežeče ljudi. Za ranjence in njih rodbine je mestni občinski zastop v tej seji dovolil zopet 1000 K. Vsi trakovi z veucev, ki so bili položeni na obe krsti, se shranijo za bodoči mestni muzej, v katerem se priredi posebna soba z napisom: soba nedolžnih žrtev 20. septembra 1908. Župan je v ostrih besedah zavrnil lažnjiva in obrekljiva poročila nemških, posebno graških listov, katera poročila je mogel zapisati le kak navaden lopov, da si s tem prisluži par krajcarjev. Dr. Tavčar posebej ožigosa nesramno pisanje vladnega lista „Fremdenblatt“, ki je v popolnem soglasju z ostalimi nemškimi časniškimi hijenami blatil in lagal o Slovincih. Povdarjal je, da so vojaki streljali brez dovoljenja policijskega komisarja in ne da bi se bilo vojakom kaj žalega storilo. To se pravi, da je vojaštvo — morilo.“

X.

„Slava spominu naših narodnih mučnikov Ivana Adamiča in Rudolfa Lundra. Nedolžna kri Vajina kliče c. kr. vladi po slovenskih pravicah!“

Ravnotako so bila zaplenjena v številki 41. „Narodnega Lista“ sledeča mesta:

I.

„Ljudstvo bo v kljub vsemu izvedelo, da ga danes tlači s kruto peto Nemec in vlada.“

II.

„Zanimivo je, kar je sporočil E. Kristan glede poročnika Mayerja. Ta je bil na dopustu in je sam rad šel v službo, samo da bi se maščeval nad Slovinci. Ko je dal Mayer povelje „Schiessen“, je vladni komisar večkrat klical: „Ne streljati!“ a nič ni pomagalo. Nemški vojaki, ki so komaj čakali, da se znošijo nad Slovinci, so streljali.“

III.

„Izvrševalni odbor socijalno-demokratske stranke v Ljubljani je v svoji seji dne 26. septembra 1908 izjavil med drugim, da v Ljubljani ni bilo resnega povoda za tiste represalije, ki so povzročile smrt dveh in težko poškodbo številnih drugih oseb. Zlasti izreka, da je deželna vlada v Ljubljani v kritičnih dneh pokazala usodepolno neznanje domačih razmer in nesposobnost v izbiranju sredstev za varstvo javnega miru in reda. Nepobitno je tudi dejstvo, da se je med vojaštvom, ki je bilo poklicano na varnostno službo, javno pokazalo toliko pristranosti, da je bila sposobnost nekaterih oddelkov za tako kritično službo nad vse dvomljiva. Nepobitno je pa tudi, da so nekatere vojaške osebe brez za-

konitega razloga prekoračile svoje pooblastile in s tem povzročile nad vse tragične posledice in novo razburjenost med prebivalstvom.“

Najbolj pa kaže skrajno pristranost celjskega državnega pravdnikstva dejstvo, da je bila v 45. številki „Narodnega Lista“ zaplenjena naslednja notica, katera je skoraj dobesedno posneta iz enakega članka v istem mestu izhajajočega nemškega lističa „Deutsche Wacht“ in v kateri so samo namesto v „Deutsche Wacht“ navedenih slovenskih tvrdk vstavljene nemške tvrdke. Seveda pa državni pravdnik dr. Bayer, ki gre v svojem nemškem radikalizmu tako daleč, da na dan cesarjevega jubileja na svoji hiši niti zastave ni izobesil, nemške notice ni zaplenil, pač pa slovensko, ki je notabene izšla, kakor rečeno, po nemški!

Ta notica se glasi:

„Svojim k svojim in nemške gostilne. (Prosto po „Deutsche Wacht“ z dne 31. oktobra 1908.) Nezavedni Slovinci, ki še vedno ne morejo opustiti obiskovanja nemških gostiln v Celju (Rebeuscheg, Vollgruber, Krell, Kossär itd.) posebno pa še nekateri baje inteligentni Slovinci, bi vendar lahko iz značaja teh gostiln spoznali, kam zahajajo. Kjer se psuje Slovence za „Windische Hunde“, kjer vise po stenah izključno nemški, zoper Slovence hujskajoči in Slovence zasramujoči časopisi ter v istem duhu pisani „Štajerc“, tam pomeni vse to toliko, kakor: „Slovincem je vstop prepovedan, ne potrebujemo jih več.“ In vendar še danes marsikateremu Slovincu to noče biti jasno, ampak nosi še vedno svoje groše k najzagrizenejšim sovražnikom našega naroda. Isto velja samoobsebi umevno tudi za vse nemške trgovine Stiger, Zangger, Makesch, Rakusch, Wogg, Ranzinger, Putan, Karbentz, Urch, Jakowitsch, Koss, Krik, König, Sager itd. Ti ljudje so pomagali v Ptujju pretepati Slovence, bodisi sami (Stiger!), bodisi so poslali tja svoje uslužbence, ti ljudje niso imeli besede zoper surove napade na Slovence v Celju, ampak so jih na tihem celo odobrvali. Slovinci in Slovenke! Ti ljudje puste v „Deutsche Wacht“ in v drugih nemških listih pozivati nemštvo k bojkotu slovenskih vinogradnikov, slovenskih delavcev, slovenskih kmetovalcev. Ta bojni klic nemškega bojkota naj vam bo opomin s plamenečimi črkami, da ne smete pri ljudeh, ki se pridružujejo najostudnejšemu plemenskemu boju, niti za vinar ničesar kupiti. Torej: varujte se pred zgoraj zaznamovanimi!“

Vse te konfiskacije so gorostasna krivica in kratijo pravico svobodnega izražanja svojega prepričanja, ker so v vseh zaplenjenih člankih navedena in diskutirana samo dejstva, katera so javno dokazana, četudi so vladi neprijetna, ker kažejo pristranost njenih zastopnikov. Kako daleč sega zagrizenost nemškega državnega pravdnika, kaže najbolje dejstvo, da je med zaplenjenimi mesti tudi parte, katerega je obelodanilo v svojem listu uredništvo v čast žrtvam brutalnega nemškega vojaštva v Ljubljani. V nobenem zaplenjenih člankov ni mogoče najti kakega pregreška proti kateremukoli paragrafu kazenskega zakonika.

Podpisani vsled tega vprašajo:

„Ali so gospodu voditelju justičnega ministerstva te konfiskacije znane?“

Kako opravičuje te zaplembe? Kaj je pripravljen storiti, da se tako pristransko postopanje v bodoče onemogoči?

Ali je zlasti pripravljen, državnega pravdnika v Celju pozvati radi teh konfiskacij na odgovor in ga podučiti, da ima priti pri presojevanju člankov v listih v po-

štev samo vsebina članka, ne pa narodnost njegovega pisca?

Dunaj, 16. decembra 1908.

Bjeladnovič, Perić, Biankini, Prodan, Dr. Dulibić, Dr. Laginja, Dr. Rybář, F. Rožek, Iv. Hribar, Dr. Trešić, Spinčić, F. Ivanšević, Al. Štrekelj, Dr. Ploj, Ježovnik.

Župani in občinski tajniki.

Vsako lahko izprevidi in ve, kako so občinski tajniki vpreženi v posel izročene in lastnega delokroga, ki se dan na dan množi občinam.

C. kr. ministerstvo za notranje stvari je z ukazom z dne 1. vinotoka 1851. št. 16428 odredilo, da ima vsaka občina nastaviti občinskega tajnika, kateri je po §. 2 istega ukaza v to sposoben.

Res so nekatere občine na Spod. Štajerskem si nastavile občinske tajnike definitivno n. pr. Trbovlje, Dol, Sv. Krištof, Žalec, Jurklošter, Marija Gradec, Rajhenburg, Brežice, Bizeljsko, Mozirje, Rečica in dr. A za kakšno plačo za njihovo naporno delo?

Predočimo si delovanje državnih uradnikov. Pri okrajnih glavarstvih so različni oddelki; pri sodnijah ravno tako; poslovanje je razdeljeno na oddelke, katerih vsaki ima določene uradnike s pisarniškim osobjem; a vsi ti zahtevajo od občin, kjer se tajnik sam z uradovanjem muči, naj se za nje izdelajo poročila in izkazi o različnih zadevah. Število državnih uradnikov se je v zadnjih letih podvojilo, delo na občinah pa — podeseterilo, osobito v občinah, kjer je do 700 posestnikov in so upeljani mnogovrstni katastri.

Pomisliti je pa tudi, da je pri občinah na deželi edina pisarniška moč — obč. tajnik, ki mora biti vsega poslovanja zmožen, ker oblasti ne vprašajo župana, ali ima za izvrševanje opravila sposobno moč, nego se mu kar zažuga — neusmiljeni bič — globa.

Nisem mislil pisati teh vrstic; a povod sem dobil nocoj v neki gostilni, kjer se je nek županski kandidat izrazil, da občinski tajniki zastonj kruh jedo ter da če postane on župan, bode si že tajnika sam poiskal.

Naj mu bode v prijazno pojasnilo, da si tajnika ne bode izbiral, — kjer je ta že nastavljen, ne on ne odbor; kajti najvišje sodišče je takim namenikom z odlokom dne 24. prosinca 1906 št. 18953/05 greben postriglo.

Za odslovljenje že nastavljenih tajnikov je treba posebno tehtnega vzroka n. pr. velike malomarnosti v službi ali inace kakega večjega službenega prestopka. Svojevoljnost županova ne more priti v poštev.

Vsak župan in občinski odbor se naj zaveda, da je občinski urad nekakšna železnica, ki posluje po železnih tečéh postave, — vozovi so odborniki, a starešinstvo s tajnikom je parni stroj, ki daje vsemu vlaku životno moč. Čim razumnejši je župan in tajnik s tem večjo močjo se vozi občinski vlak po tečéh, večkrat privozi s tako močjo v mesto, da se stresejo pri glavarstvu mize in stoli in se osuplo spogledujejo, meneč: „Bog nas varuj več takih občin, pa smo s ponemčevanjem na tleh!“

Naše občine naj obračajo svojo prvo skrb na to, da bode po pisarnah kar največ zakonikov, ti so najboljši premog, s katerim se kuri občinski parni stroj. Druga skrb jim naj bode primerno plačan stalen tajnik.

Vsak delavec je plačila vreden, občinski tajnik pa dvojnega; kajti on bode le tedaj zamogel za občino in ljudstvo nasproti oblastim mnogo dobrega storiti, ako bode gmotno dobro postavljen ter se mu ne bode treba bati vsake zamere. Kakor kaže izkušnja, zamorejo občine pravicam na-

roda več koristi, nego posamezni stanovci v človeški družbi. V tem dejstvu tiči velika važnost občinskega tajništva za kulturno sposobnost in politično zrelost občin.

Nič ne ovira dela in napredka občin bolj nego slabo plačani tajniki in pogosto menjanje tajnikov. Župani in odborniki se menjajo, kajti to tiči v vrvenju volitev, tajniki pa naj ostajajo dolgo let na svojem mestu, sicer izgubi občinski urad trdno stojalo ter postane omahljivec in igrača v rokah hudomušnih vladnih uradnikov.

Gospodarski paberki.

O izreji in oskrbovanju telet.

(Konec.)

Boljše, nego da se pusti tele sesti, je napajati teleta z mlekom, ki se ga je namolžlo. Tudi, ko se hoče izrediti tele z napajanjem, pustiti se ga mora pri starki, da ga obliže in zapre naj se potem takoj v ograjo za teleta. V tej ograji je tele lepo na varnem, lahko mirno leži in poljubno skače in ni v nikaki nevarnosti. Matere pa tudi druge živine, ki se nahaja v hlevu, ne vznemirja. Prištedi se na mleku, ker se mu ga da piti le toliko, kolikor je primerno njegovi starosti, prepreči se s tem, da tele ne shušja, da se pa tudi ne preseša oziroma zboli. Ako zboli, ni potreba zlivati zdravil vanj, ampak dene se ista v mleko, ki ga ima piti in če se mu hoče z redilnejšo hrano kaj priboljšati, dene se tudi isto naravnost v mleko. Tele, ki se z mlekom napaja, je tudi laže odstaviti. Ko se ga hoče odstaviti, kar se mora le polagoma zgoditi, daje se mu v svrhu odstavljenja lahko nekaj dni bolj vodeno mleko. Med napajanjem pa se tudi privadi tele že na drugo klajo in izključeno je, da bi potem, ko je bilo odstavljeno, shušalo.

Prvi teden naj se ga napaja na vsak način z ravnokar namolženim mlekom njegove matere in sicer 4 do petkrat na dan, pozneje pa se mu daje lahko mleko od druge krave, ki je storila pred kratkim. Po treh ali štirih tednih se mu daje lahko mleko od katerikoli druge zdrave krave.

Za napajanje telet z mlekom ni treba posebne priprave, ampak zadošča navaden škač, ki se pa mora z vrelo vodo omiti in skrbno osnažiti po vsakokratnem napajanju. Postavi se škač, pred tele in zlije se mleko vanj. Nato naj se vtakne roka v mleko tako, da gleda en prst iz mleka. Ko je tele prišlo za prst, naj se istega polagoma odmika in ko je pričelo piti, naj se roka vmakne. Ako noče zlepa prijeti, dene naj se mu v gobček nekoliko soli; po soli postane žejno in pričelo bo takoj piti. Piti se mu mora dajati ob določenih urah in tako množino mleka, ki je v razmerju z njegovo starostjo, t. j. čim večje postaja, tolikanj več.

Kdor se noče ukvarjati s prejšnjim, nabavi naj si takozvani napajalnik ali posodo, ki je nalašč napravljena za napajanje telet z mlekom. Tak napajalnik je pocinjena posoda, ki ima okroglo ali pa obliko poloble. Ob strani ali pa na sredi ima kovinsko pocinjeno cev, ki sega do dna posode in na njenem gornjem koncu je nataknen sesec iz kaučuka.* Napajalnik je izumil dr. Schuppli.

Prvi teden naj se da teletu vsak dan 2 litra, ko je staro štirinajst dni, 4 litre in ko ima tri tedne, pa 6 litrov mleka. V petem tednu naj se mu daje sladko posneto mleko. V tej starosti začne jesti mehko seno, zdrobljen oves i. dr., zato naj se mu poklada tudi to v korito. Tako naj se jih redi, dokler niso stara 7—8 tednov, nato pa naj se jim poklada enaka krma, kakoršno dobivajo krave. Po leti naj se jim daje tudi zelena krma in goni naj se jih tudi na pašo. Jako dobro vpliva na njihov razvoj oves. Zato naj se jim daje, če le mogoče, 1/2 do 1 kg celega ali pa zdrobljenega ovsa vsak dan.

Dokler ne hodijo na pašo, spušča naj se jih vsak dan po več ur v kako ograjo blizu hleva, da se preskačejo. Pozimi naj se jih dene v suh, svetel in gorak hlev, naj se jih pa ne priveže, ampak pusti odvezane, da lahko prosto skačejo in se zritajo. Hlev naj se pridno zrači, a pazi naj se, da ne bodo

* Obe vrsti napajalnikov ima v zalogi tudi „Goriško kmetijsko društvo“ v Attemsovi palači in prodaja prvega po 12 K, drugega po 11 K.

teleta na prepihu. Izkidava naj se jim pogostoma, a obenem tudi močno nastilja.

V mladosti rabi tele mnogo in tečne klaje. Ko se ga je torej odstavilo, poklada naj se mu zdravo in mehko sladko seno, vrhu tega zdrobljeno žito, obledo in lanenih preš, na drobno zrezano repo in drugo slično tečno krmo. Prehod na slabejšo krmo naj se izvrši le polagoma.

Če se poloti mladih telet griža, dene naj se jim v mleko, ki ga pijejo, vkuhane rabarbare in nekoliko tropinova. Ako imajo drisko, naj se jim vkuha prazenega želoda ali kamiličen čaj in doda naj se temu nekoliko tanina ali pa salicilne kisline. Če jih tresse pri tem mrzlica, zavije naj se jih v kako staro odejo ali pa v vreče. Če ne marajo piti, naj se jih ne sili.

Ako dobe uši, vzame naj se navadnega tobaka „klobasina“ 1 kg in ga polije s 4 litri vode. S to vodo naj se jih opere povsod tam, kjer se nahajajo uši. Zoper uši se rabi lahko tudi kreolin, ki se ga dobi v mirodilnicah. Ako jih uši hudo nadlegujejo, kupi naj se v mirodilnici ali v lekarni žavba živega srebra (pri nas pravijo ji „Merkurijo“) in s to namaže. V tem slučaju pa se morajo teleta, ako jih je več v hlevu, privezati, da drugo drugega ne liže, ker je ta strupena, pa tudi ušivo tele sme se namazati z njo le tam, kamor se žavba ne doseže z gobcem. Najbolje je, če se vzame za en lešnik te žavbe in je vrbilje po toliko za vsako uho. Slednje sredstvo naj pa rabi le v skrajni sili!

Po „Prim. Gosp.“

Uporaba čilskega solitra in amonijakove soli za različne kulturne rastline.

Na temelju obširnih in mnogoletnih poskusenj na kmetijskih poskuševalnih postajah v Darmstadtu, v svrhu rešitve zgornjega vprašanja, daje profesor dr. Wagner v „Hessische landw. Zeitung“ o tem sledeče podatke:

Oves. Če gnojimo ovsu z amonijakovo soljo, raztrosimo jo pred setvijo. Tudi čilski soliter je raztrositi pred setvijo, če se ne da več kakor 2 q (meterska stota ali centa) na 1 ha (hektar). Ako pa mislimo gnojiti z večjo množino, potem se ga naj raztrosi eno polovico pred setvijo, drugo polovico pa kake štiri tedne po setvi.

Ječmen. Čilski soliter ali amonijakova sol se raztrosi pred setvijo, če množina dušika v teh gnojilih ni višja kakor 20 kg na 1 ha (za 1 ha rabimo n. pr. okoli 130 kg čilskega solitra, ki ima navadno v sebi 15% dušika). Če pa mislimo gnojiti bolj močno, se pognoji pred setvijo le s polovico, ostalo polovico se pa raztrosi 4—6 tednov po setvi.

Ozimna rž in ozimna pšenica. V jeseni je gnojiti ozimnemu žitu le takrat z dušičnatim gnojilom če je zemlja zelo revna; pa tudi v tem slučaju je gnojiti z jako malo množino. Vzeti je k večjemu le do 15 kg dušika na 1 ha; to gnojenje donša svojo pravo korist le tedaj, če se seje žito tako zgodaj, da ga lahko v jeseni še obžanjemo. Če nameravamo gnojiti spomladi z ne več kakor 30 kg dušika na 1 ha, naj se ves gnoj raztrosi enkrat in sicer začetkom marca, ko se začne obujati rastlinska rast (vegetacija). Pri porabi več kakor 30 kg dušika se priporoča, posebno če je zemlja pusta, polovico amonijakove soli ali čilskega solitra raztrositi začetkom marca, drugo polovico pa začetkom aprila.

Krompir. Pri krompirju je dušičnato gnojenje najbolje izvršiti pri saditvi izjemoma pri prvem okopavanju. Le če je zemlja zelo lahka, ali če se da več kakor 30 kg dušika na 1 ha, se priporoča polovico gnojila raztrositi pri saditvi, polovico pa pri prvem okopavanju.

Sladkorna in krmska pesa. Če se ne da več kakor 40 kg dušika na 1 ha, je amonijakovo sol najboljša pred setvijo spraviti v zemljo. Pri porabi večje množine, ali pa če je zemlja zelo lahka, je boljše polovico

pred setvijo, polovico pa pri prvem okopavanju raztrositi. Če sadimo krmsko pesa, se priporoča, do 80 kg dušika na 1 ha, katera množina gnojila naj se raztrosi pred saditvo. Samo na zelo lahki zemlji se gnoji s to množino dvakrat (polovico pred saditvo, polovico pa 4—6 tednov pozneje).

Naglavno gnojenje z amonijakovo soljo naj se vrši pri toplem vremenu v opoldanskih urah, ko se je rosa že posušila; ker je ta sol kaj rada v sprijetem stanju, zato se priporoča posluževati se takozvanih soliternih strojev, s kojimi se gnojilo enakomerno raztrosi. Pri porabi žvepleno kislega amonijaka je gledati, da se spravi sol v vapna bogato, oziroma povapneno (lahko tudi z laporom povapneno) zemljo, da amonijakovo izhlapevanje preprečimo. Raztrošena amonijakova sol naj se po mogočnosti hitro podorje ali podkoplje.

L. S.

Košarska šola pri Sv. Barbari v Haloza h

ustanovljena 1. januarja 1906 po ministerstvu za nk in bogočastje — ima namen, uvesti košarstvo v prvi vrsti v Haloza h, nadalje pa tudi po drugih krajih Štajerske ter tako narediti emelj lahki, prijetni domači industriji, koja lahko postane neusahljivi vir blagostanja tukajšnjih prebivalcev, kojim se je vedno huje bojevati za obstanek. To lepo rokodelstvo je kakor nalašč nstvarjeno za Spodnje Štajersko, kjer se prebivalstvo peča po večini z vino- in sadjerejo. To pa iz sledečih vzrokov. 1. Je dosedaj v takih krajih po zimi vedno manjkalo zaslужka in so posebno najmočnejši dečki radi odhajali „s trebuhom za kruhom“, kjer so pa tudi navadno čez poletje ostajali, tukaj pa smo trpeli veliko pomanjkanje delavcev. Ker se pa vsak le količkaj spreten človek — moškega ali ženskega spola — kaj lahko priučiti košarstva in kot učencem že v nekoliko mesecih dobi toliko podpore — kakor si zasluži kot navaden dninar, se lahko poprime staro in mlado tega rokodelstva.

2. Je povpraševanje po raznih košarskih izdelkih tako veliko, da se ni bati, da bi se v dolgoletnem času izdelalo preveč pletiva. Saj se ga tudi mnogo izvažja. L. 1907 ga je šlo za celih 20 milijonov kron iz države.

3. Izdelovanje košaric za razpošiljanje sadja in grozdja kajlepo pospešuje obe omenjeni panogi kmetijstva in je bilo na naši šoli že pretečeno jesen toliko naročil zgoraj navedene pletenine, da so si pridnejši učenci na dan po K 240 zaslužili.

Dasitudi je naš zavod že precej daleč na okoli znan — saj smo samo A pretečenem letu prodali za čez 4000 K pletenin — je vendar zanimanja zanj dosti premalo.

Poleg 10 domačih in 1 učenca od drugod — bi šolo lahko obiskovalo še najmanj toliko od zunaj. Na Koroškem in v drugih deželah dajejo okrajni zastopi, občine in razni denarni zavodi študentske košarskim učencem. Gotovo bi se tudi pri nas dalo kaj takega doseči. Naša skrb bi pa bila, da bi učenci dobili dobro hrano in stanovanje za primerno ceno.

V kratkem se zglasim in napišem par vrstic o najvažnejših surovinah za košarstvo — o vrbi.

A. Ogorelec.

o Informacijski kurz za funkcije obrtnih zadrug priredi štajerski obrtno-pospeševalni urad v Gradcu od 22. febr. do 21. marca. Tečaj ima namen, načelnike, tajnike in druge funkcionarje obrtnih zadrug upeljati v poslovodstvo zadrug in jih seznaniti s tozadevnimi zakonskimi določili. Pouk bo vsak pondeljek, sredo in petek od 6.—8. ure zvečer in ob nedeljah od 9.—12. ure dopoldne. Učni red obsega: zadržno organizacijo; poslovodstvo zadrug in pripadajočih zavodov, zvez; davčne in pristojbinske predpise za zadržne; praktično knjigovodstvo zadržne in načela za finančno gospodarstvo; nekatera poglavja iz obrtnega reda; obrtniški učenci; delavske pogodbe, pomočniška in mojstrska skušnja; gospodarske naprave obrtnih zadrug; obrtno-nadaljevalno šolstvo; maloobrtiški kredit; pospeševanje obrtni na Štajerskem; strojne zadržne; človekoljubne naprave obrtnih zadrug; posre-

dovanje za delo v zadrugah in v zvezah; trgovske in obrtne zbornice. — K tečaju se izven funkcionarjev društva le izjemoma pripuste tudi take osebe, ki hočejo postati tajniki obrtnih zadrug. Prijave se imajo vposlati na ravnateljstvo štajerskega obrtno-pospeševalnega urada v Gradcu, Gosposka ul. 9. — Pozivljamo našo zvezo slov. obrtnikov, da poskrbi udeležbo vsaj nekaterih Slovencev na tečaju.

v Gnojenje vinogradov. Tudi pri nas se kaže vedno občutnejše pomanjkanje domačega gnojja za vinograde. Posebno letos, ko se je prodalo toliko živine vsled slabe lanske senene letine bo to pomanjkanje zelo hudo; treba bo tedaj misliti na umetna gnojila. „Primorski Gospodar“ priporoča naslednji način umetnega gnojenja kakor ga je sestavil francoski profesor Chanzit na podlagi dvajsetletnih skušenj:

a) gnoji se trtam v takih zemljah, ki vsebujejo celo malo ali nič apna, katere so ilovnate ali peščene, na sledeči način: s čilskim solitrom 200 kg na hektar, z oljnimi tropinami (tourteau) 600 kg na hektar, s Tomažev žlindro 800 kg na hektar, in z žvepleno kislino kalijem 150 kg na hektar. Stroški za vsak hektar znašajo približno 190 kron.

b) ako je zemlja apnena, s čilskim solitrom 4000 kg na hektar, z apnenim superfosfatom 400 kg na hektar, in z žvepleno kislino kalijem 200 kg na hektar. Stroški za vsak hektar znašajo približno 180 kron. S čilskim solitrom naj se gnoj v marcu, z ostalimi gnojili pa počenši od od novembra do konca februarja. Umetna gnojila se naj podkoplje.

Iz političnega sveta.

„Slovansko središče“ se je ustanovilo v drž. zboru na Dunaju. V tej zvezi so vsi jugoslovanski poslanci, dalje klerikalni Čehi in Starorusi. V predsedstvu so Hrvat dr. Ivčević, Slovenec dr. Šušteršič in Čeh dr. Hruban. Zveza šteje 58 članov. Pričakujemo, da bo stala na braniku za naše narodne in gospodarske zahteve.

u Madžarsko nasilstvo. Madžarska vlada je zaprla šole, ki so jih ustanovile nemadžarske narodnosti na Ogrskem za odrasle analfabete (nepismene); kot vzrok je vlada navedla, češ da so naperjene te šole proti načrtu nove volilne postave. Kako smešno-malenkostni so ti gospodje Madžari.

b Krščanski socialci in delavstvo. Dne 24. m. m. je imelo klerikalno delavstvo v Hernalsu shod, na katerem je kršč. soc. poslanec Kunschak očital vodstvu stranke in še posebno Gessmannu, da ni izpolnilo delavstvu danih obljub. Sprejeta je bila resolucija, ki pravi, da se „krščansko socialna stranka poslužuje delavstva samo kot glasovalnega materiala, da se pa na vso moč brani, da bi delavstvo dobilo v stranki kaj več vpliva.“ Do tega zdravega spoznanja je torej prišlo klerikalno delavstvo na Dunaju, kdo ve, kdaj se bo začelo daniti v glavah delavstva na Kranjskem?

b Parlamentarično ministerstvo? Govori se, da stopi po predložitvi jezikovnega zakona parlamentarni kabinet na vlado, na čelu mu pa ne bo baron Bienert. (Kdo bo neki oni čudodelnik, ki bi mogel v sedanji zbornici in v sedanjih razmerah tako naglo vstvariti vlado zmožno parlamentarično ministerstvo s potrebno večino v zbornici?)

o Turško-bolgarski spor se tudi bliža koncu. Turška vlada je stavila predlog, menda zaradi lepšega, da mora Bolgarija, predno se začne pogajanja o spravi s Turčijo, razorožiti.

o Črnogorska skupština je zaključila svoje zasedanje.

v Madžarska banka v Bosni in „kmeti“. Časopis „Hrvatska“ ostro graja malomarnost Hrvatov, ki se niso pravočasno pobrigali, da bi katera hrvatska banka zasedla odprto gospodarsko polje v Bosni in da se je to

mirno prepustilo Madžarom. Pravi, da bi „Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu“, ki ima po Hrvatskem in Slavoniji že nad 200 kmetijskih zadrug, bila prva poklicana se posvetiti osvoboditvi bosanskih „kmetov“.

o Rusko-poljsko zblizevanje. — V Moskvi se je vršil nedavno ruski shod, na katerem so prisostvovali tudi odlični Poljaki kot gostje. Izreklo se je trdno prepričanje od obeh strani, da bode skupna nevarnost pangermanizma v najkrajšem času omogočila rešitev vprašanja rusko-poljskega sporazuma.

b Nemški agrarci so se na novo organizirali. Na shodu v Litoměřicah je dejal dež. poslanec Meyer med drugim tudi to: „Čehom moramo s pestmi dokazati, da imamo še oblast v rokah. Kos tega dela smo še nedavno izvršili v Hebu“, (odkoder so pregnali češke poštne uradnike ter vlado prisilili, da bodo v bodoče češki ambulančni uradniki prenočevali v Karlovih Varih namesto v Hebu!)

a Trgovinske pogodbe z balkanskimi državami. Zveza severnočeških industrijalcev je na svojem zborovanju v Libercih sprejela resolucijo, v kateri pravi, da zahteva položaj avstrijske industrije, da se z obzirom na to, da bode ta pooblastilni zakon in trgovinska pogodba s Srbijo kmalo potekla, čimprej sklenejo definitivne trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, katere tvorijo naravnost neobhodni trg za avstrijske industrijske izdelke in ker je izvoz v balkanske države življensko vprašanje za avstrijsko industrijo.

a Gospodarski polom na Srbskem. Razni srbski listi poročajo o polomu raznih srbskih tvrdk v Belemgradu in po deželi, ki so vsled nesmiselne bojne agitacije prišle v denarne stiske ter so ustavile plačila. Pasive teh tvrdk znašajo okoli 3 mil. frankov.

a Turško-bolgarski spor bo mirnim potom končan. Turčija je izjavila se mirnim potom poravnati ako ji Bolgarija plača 125 mil. frankov odškodnine. Ako bi Bolgarija ne mogla take svote naenkrat plačati sprejme Turčija 100 mil. zdaj ter počaka na plačilo ostalih 25 mil. na poznejšo dobo. O kaki regulaciji meje ni več govora. Turčija je pripravljena sprejeti posredovanje velesil glede odškodnine.

a Bojkot na Turškem končno vender pojema. Centralni odbor je pisal vsem odsekom po državi, naj opuste nadaljno agitacijo proti avstrijskim izdelkom, ker bode avstro-turški spor v kratkem v zadovoljivem smislu rešen. Kakor turški listi poročajo, bo danes izročen turški vladi protokol ter se je najdati, da bo tudi v kratkem podpisan. Veliki vezir je izjavil avstrijskemu poslaniku v Carigradu, da Lloydovi parniki že lahko brez vseh zaprek začno dovažati blago iz Trsta. Avstrijski poslanik je danes izročil visoki porti protokol ter prijavil premene, katere si Avstija v turško-avstrijskem dogovoru želi.

Nova češka stranka na Moravskem.

o Brno, 1. febr. Včeraj se je zvršila že napovedana fuzija „češke napredne“ in „češke ljudske“ stranke na Moravskem. Nova stranka se imenuje „češka napredna ljudska stranka na Moravskem“. V predsedstvo sta izvoljena posl. dr. Stransky in prof. tehn. dr. Holoušek.

Cenjenim naročnikom v Mariboru

naznanjamo, da je prevzel za tam ekspedicijo lista g. Vilko Weixl, trgovec v Gosposki ulici 33.

Štajerske novice.

Dobova ob Savi. Nekatero občino v naši fari dopisujejo še vedno samo-

nemško. Občinski urad Veliki Obrež (Gross-Obresch) ima na svoji štampilji dvojezičen napis in daje celo nemškemu prednost. Samonemški dopisi se seveda še vedno ponižno prejema. Častno izjemo dela občina Rigonce!

„Kdor zaničuje se sam podlaga je tujčevi peti.“

b Iz Žalca. Vabila na plesni venček trgovskih sotrudnikov, kateri se vrši 7. svečana v prostorih g. Kukeca v korist fondu za ustanovitev trgovske bolniške blagajne v Celju, so se ta teden razposlala in kolkovala z narodnim kolkom. Ako se je pri tolikem številu katerega prezrlo, prosimo, da nam oprostite in vabimo vse najljubnejše. Svirala bode Šoštanjaska narodna godba na lok pod osebnim vodstvom g. kapelnika. Plesal se boče tudi prvičkrat češki narodni ples „Češka beseda“. Gostom iz Celja bodo ponoči vozovi na razpolago.

b Toplice na Spodnjem Štajerskem vidno nazadujejo. L. 1889. n. pr. je še bilo v Dobrni 1155, v Rimskih toplicah 1011 in v Laškem trgu 1079 gostov; l. 1908. je bilo v teh treh kopalnicah le še 962, 520 in 443 gostov. Vzroki tega nazadovanja leže v nepriemernem podraženju, brezmejnem izkoriščanju gostov in brezbriznosti vodstev, katera ne skrbé ali ne morejo skrbeti za moderni komfort, oskrbo, prometna sredstva itd.

b Hijene na c. kr. poštah. Zadnji čas nam čimdalje pogostejše prihajajo pritožbe, da posamezni naročniki ne dobivajo redno „Narodnega Lista“. Upravništvo se je nato prepričalo, da so bili listi dotičnikov vrnjeni z različnimi nemškimi pripombami, da celo z „Wehrschätz“-znakami brez vednosti naročnikov samih. Imamo že nekaj konkretnih slučajev in bodemo storili vse korake, da se po zaslugi kaznujejo dotične nemške hijene na naših poštah, ki si kaj takega dovoljujejo. Svoje cc. naročnike pa prosimo takojšnjih reklamacij, če kdo ne dobi lista. Reklamacije so poštnine proste; zadostuje navaden zganjen papir v obliki dopisnice, ki nosi napis: reklamacija in naslov: Upravništvo: „Narodnega Lista“, Celje.

b Pozor pred tvrdo Mauro Fürst v Zagrebu! Iz Savinske doline smo dobili resne pritožbe proti tej tvrdo, ki razprodaja po potniku Rosenbergu vino in žganje na debelo. Če kdo naroči 50 litrov, dobi večkrat 3 do 5 krat toliko in mora plačevati velike stroške, če noče naročenega sprejeti. Trgovci in gostilničarji v Savinski dolini! Vina dobite pri slovenskih kmetih kolikor ga hočete, ne da bi imeli škodo, pa tudi za žganje imamo domače realne tvrdo. Pri naročilih natanko pazite, kaj podpisete ali kaj si agent zapiše!

b Štajersko kmetijsko družbo priporočajo sedaj na vse kriplje slovenski klerikalci. Tudi tu samo posnemajo Narodno stranko, katera je pri nas razširila geslo, da ne hodimo od kmetijske družbe, temveč se poslužimo njenih dobrot. Narodna stranka je tudi že pospeševala ustanovitev lepega števila novih podružnic. Od dne do dne se bolj kaže, da se obračajo klerikalci na pota, katera je začrtala napredku slovenskega naroda Narodna stranka. Vse to so lepi dejanski uspehi in priznanje dela mlade stranke!

b Slavnemu c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Gradcu! Po stari navadi so razposlali mnogi celjski trgovci ob Novem letu koledarje različnim svojim odjemalcem po Savinski dolini. Sedaj pa jim prihajajo od vseh strani pritožbe, da dotični koledarji niso prišli na svoje adresate. Naše uredništvo lahko postreže z imeni. Kako je to? Ali so imeli tu svoje prste vmes kaki nemškonacionalni uradniki v Celju, na železnici in na dotičnih poštah? Zah-

tevam stroge preiskave in kaznovanja dotičnih krivcev.

b V Kapelah se je ustanovila „Ljudska knjižnica“. Ljudstvo je zelo vneto za njo in je up opravičen, da bo dobro delovala. — Pripravljajo se tudi že po drugih krajih podobne ustanovitve.

a Ustanovni občni zbor Ciril- Metodove podružnice v Dramljah pri Celju je uspel prav sijajno. Podružnici je pristopilo kar prvi dan 42 rednih, 10 podpornih in 3 ustanovni člani. Zborovanja se je udeležil g. Ivan Prekoršek, ki je v svojem govoru kazal zlasti na izobraževalne naloge, ki čakajo novo ustanovljeno društvo. V odbor so izvoljeni sami vrli možje. Čast zavednim Drameljčanom!

Gonja proti Slovincem v Gradcu. Iz Gradca se nam piše 28. jan. Tukajšnji nemški in nemškutarški krogi so sklenili v zadnjem času naravnost zaroto proti vsemu, kar je slovenskega v Gradcu. Na čelu tega gibanja je seveda buršovska druhal. Vsi graški gostilničarji so dobili ukaz, da svojih prostorov ne oddajo nobenemu slovenskemu društvu za prireditve najnedolžnejših in najskromnejših zabav. Lokali, v katerih so Slovenci leta in leta prirejali svoje interne koncerte in plesne venčke, so jim za vedno odpovedani. Gostilničarji sami tarnajo in se hudujejo nad nečuvnim nastopom nemškega pobalinstva in odkrito priznavajo, da izgube s Slovani svoje najboljše goste. A strah pred nemškonacionalnim terorizmom, strah pred demonstracijami in pred bojkotom jih naravnost sili, da zapirajo Slovanom pred nosom vrata. Vsled tega so vse slovanske prireditve odslej v Gradcu onemogočene. Toda lepše še pride. Slovenskim strankam nameravajo nemški hišni gospodarji odpovedati stanovanja, istotako dijakom in slovenska akad. društva doslej vkljub vsemu iskanju niso našla varne strehe. Tukajšnje oblasti se seveda niti najmanj ne zmenijo za nesramno početje nemškega pobalinstva. Menda imajo preveč posla z zasledovanjem švabskih svinjarjev iz nemškonacionalne kavarne „Styria“, domene nemških buršakov — ponočnjakov. „Tagblatt“ nadaljuje svojo gonjo proti nam v tako brezobzirnih člankih, ki bi jih moral zapleniti najponižnejši drž. pravdnik.

o Učiteljska mesta. Razpisana so: pri Sv. Lovrencu na Dr. p. definitivno ali provizorično mesto učiteljice; pri Sv. Andražu v Slov. Gor. defin. mesto učiteljice; pri Sv. Marku niže Ptuja defin. mesto učitelja; v Zibiki mesto učiteljice; v Rečici mesto učitelja; na dekliški šoli v Hrastniku mesto učiteljice.

o „Nemški“ Ptuj zopet v nevarnosti. Iz Ptuja se nam piše: Dne 6. t. m. priredi naš mladi „Sokol“ v prostorih Narodnega doma svoj plesni venček. Vsled te nedolžne prireditve vlada pri naših nemških bratcih velika „razburjenost“. Strah pred Sokoli je tako velik, da opozarja „Marb. Ztg.“ ptujski magistrat na veliko nevarnost (!), ki preti ptujskim Nemcem s to prireditvijo. Kdo se ne smeje? Kakor se vidi, dela „Marb. Ztg.“ za naše Sokole brezplačno reklamo.

a Iz Gornjegograda. Okrajni zastop proti nemšk. šolsk. nadzorniku. Pri letni seji okr. zastopa gornjegrajskega se je soglasno sklenila sledeča resolucija in se brzojavno odposlala na naučno ministerstvo: „Zastopniki okraja Gornjigrad najodločneje ugovarjajo nameravanemu izzivajočemu imenovanju šol. nadzornika nemškim šolam s ov. Štajerske. Javni činitelji, zabranite narodnostne prepire, katere bi to imenovanje poostriilo. Zahtevamo tudi povoljno rešitev slov. vseučiliškega vprašanja.“ — Isti protest je sklenil v zadnji seji tudi okr. šolski svet vranski.

o Od sodnije. Iz Ormoža pojde c. kr. sodnik dr. Pupacher za c. kr. tajnika pri finančni prokuraturi v Trstu. V Ormož pride na njegovo mesto začasno avskultant Altziebler (Nemec v popolnoma slovenski okraj!) iz Celja.

o Požar. V Gradcu je v noči med 1. in 2. t. m. izbruhnil v Tschudovi tovarni za stroje velik požar, ki je uničil do 3000 strojnih modelov in napravil škode okoli 70.000 K. To je v preteku enega tedna že drugi takšen požar.

v Na adreso sl. okrajnega glavarstva v Celju! Kako naša slavna vlada z nami Slovenci dela, kaže tudi na zunaj s tem, da poskrbi v popolnoma slovenski okolici celjski samonemške (!) napise! Opozarjamo slavno okrajno glavarstvo, naj se različni napisi kot „k. k. Einräumungshäuser Nr.“ „K. k. Baumschule“, katera je ob Butajevem mostu v neposredni bližini Celja, odstranijo in nadomeste z dvojezičnimi. Posebno opozarjamo g. okrajnega glavarja barona Müllerja, naj svojim uradnikom zabiči v tem pogledu več takta in korektnosti napram veliki večini našega naroda! Prezirati se ne pustimo od nikogar!

v „Südmark“ v Velenju. Na Svečnico je „Südmark“ po posredovanju „Slovenec“ Pavlinca v Hudi lukni in Bizjaka v Velenju, trgovca Wuttija ravnotam in dr. Ambrošiča v Celju kupila Weidlichovo hišo v Velenju za 32 tisoč kron. „Südmark“ se pogaja tudi za Ropotarjevo hišo, katero baje Ropotarju za lastno zgubo 4 tisoč kron nazaj prepusti, ako se on pod prisego zaveže da bode za Nemce agitiral in glasoval. Končno namerava „Südmark“ kupiti še Kvartičevo hišo v Stari vasi pri Velenju. Velenjski kramar Wutti bode gotovo dobil za to svoje delo lepo nagrado! Slovenci, pazite na Velenje! „Südmark“ dela z vso silo, da bi se tam nemštvo korenito ugnezdilo in se v ta namen prav nič ne boji niti izgube (n. pr. pri rajnem Ferderju je imela zgubo okroglih 14 tisoč) in velikih žrtev!

v Frankolovo. (Iz šole). Zaradi boleznih je dobila dopust učiteljica Josipina Klein, nadomestuje jo supletinja Fon iz Celja.

o V Rušah nad Mariborom se je ustanovila 31. prosinca na občnem zboru Bralnega društva javna ljudska knjižnica, 11. v Dravski dolini. — O ljudskih knjižnicah in o pomenu ljudske knjižnice za Ruše je predaval dr. Pivko iz Maribora. Naša nova knjižnica bo dobro uspevala, ker se kaže veliko zanimanje že naprej.

o Iz Maribora. „Straža“ se ni pripravila svojega ponesrečenega koraka zoper slovenske mariborske obrtnike. Gospode je že precej sram in radi bi se ustno opravičevali, kar je zelo smešno. Nihče bi ne bil rad kriv. Urednik „Straže“ dolži ravnatelja tiskarne, on pa da je moral notico zoper slovenske obrtnike sprejeti le vsled pritiska. Ravnatelj pa dolži menda predločnega višjega „Stražinega“ šefa. — Zadnja „Straža“ se brani v zadevi „Slov. trg. društva“, a priznava, da je odrekla društvu svoje predale. Torej vendar vse resnično!

o Razvanje pri Mariboru. Vodja naše šulferajnske šole Atzler se briga za vse drugo, le za šolo najmanj. Naj grem kadarkoli mimo šole, vedno rogovili deca po razredu, da je groza. Vprašal sem otroka, kaj je to, da ni nikdar miru v tej nemški šoli. Otrok pa se je odrezal, češ saj gospod Atzler še navadno spi, ko bi že moral biti v šoli, dosti rat pa odide celo uro poprej iz šole, nego bi se imel končati pouk. Lepe razmere! Če šolske oblasti tega ne zvejo same, jih moramo tukaj opozoriti na počenjanje tega sūdmarskega agitatorja, ki s svojimi zgledi samo pohujšuje ljudstvo in deco. Mož

se sladka na vse strani domačinom in tujcem, da bi si ohranil priljubljenost in zakril ostudno rodbinsko življenje, toda takega človeka bi ne smeli trpeti kot odgojevalca mladine.

o Uboj. V Jelcah župnije Dobje pri Planini so v soboto zvečer (dne 30. jan.) ubili 20 letnega mladeniča Franca Seliča. Šel je s svojim tovarišem mimo hiše, kjer so imeli furež ali kolino. Ker so zvečer s samokresom streljali, rekel jim je Selič, naj toliko počakajo, da prideta s tovarišem mimo. Nato pa so baje udarili po njem, med tem ko je tovariš zbežal. Razbili so mu glavo v zatilniku popolnoma, take da je čez nekaj ur umrl, ne da bi se zavedel. Kot glavnega krivca so zaprli 18 letnega Mihaela Vodeb.

Iz Središča. (Narodni grehi.) Naš trg, v katerem je z malimi izjemami vse narodno, ima kajpak tudi narodno inteligenco. Vendar pa ne moremo prikrivati dejstva, da ni povsem taka, kakor se mora od nje pričakovati. Sosebno dame se kaj malo zavedajo svoje narodnosti; na cesti in v javnih lokalih se poslužujejo izključljivo le blažene nemščine. To ni prav! Naravno mora potem posebno našo deco biti sram svojega materinega jezika, ko vidi in čuje, kako po mačehino ga ljubijo in spoštujejo činitelji, ki so v to poklicani, da bi v njih vzbujali ljubezen in spoštovanje do milega materinega jezika. — Toliko za danes, drugikrat še kaj več.

Gotovlje. Tukajšnja prostovoljna požarna bramba je imela dne 30. januarja svoj redni občni zbor. Društvo, kateremu ves čas njegovega obstanka spretno in požrtvovalno načeluje župan Andrej Antloga, vrlo deluje in napreduje. Pretečeno leto si je postavilo lepo novo skladišče za orodje. Za tekoče leto so se v odbor izvolili vsi prejšnji funkcionarji, samo tajniško mesto se je podelilo drugemu članu, ker se je prejšnji tajnik zadnja leta društvu odtegoval. Z zahvalo se moramo spominjati našega domačina in odbornika, Franjo Jošta, ravnatelja „Zadrūne Zveze v Celju“, ki v vsakem oziru za društvo mnogo žrtvuje. Naj bi se društvo še nadalje vrlo zavedalo svoje važne človekoljubne naloge in naj bi v društvu vladalo vedno soglasje in disciplina.

Gotovlje. Naša hranilnica in posojilnica je imela dne 30. januarja t. l. svoj sedmi redni občni zbor. Zadruga je imela v pretečenem letu nekaj nad pol miliona prometa, sploh zavod lepo napreduje ter se zaveda svoje naloge, namreč: delovati za koristi kmečkega prebivalstva na podlagi zadružništva. Sklenilo se je naročiti več škarij za obiranje goseničjih zaleg, ovent. tudi trsne škropilnice. Poprej je zadruga kupila travniško brano in hmeljski plug. Vse to orodje se prepusti tukajšnjemu društvu „Kmetovalec“ v uporabo, da jih brezplačno posojuje svojim udom.

Ljudska knjižnica v Gornjem gradu vkljub vsemu nasprotovanju vrlo napreduje. Nasp. otniki posebno napadajo vrlega knjižničarja g. Šijanca, ker jim je dobro znano, da uživa g. Šijanec pri kmečkem ljudstvu največje zaupanje, zato mu hočejo na ugledu škodovati. Znano je, da pri nas ravno učiteljstvo zadnje čase mnogo deluje za pravi napredek. Zaraditega pa hop po njem in po šolah, da se mu vzame še ono zaupanje, kar ga še vživa; kako lahko bi potem delali, kar bi se jim ljubilo. Pa kakor rečeno vkljub vsemu hujskanju knjižnica vrlo napreduje in ima danes že nad 160 izposojevalcev ter nad 700 knjig. Vsem zatiralcem kličem:

Pouk in vzgoja sta naš spas, — Resnično ta osreči nas; — Če bomo izobrazbo bolj gojili, Učitelje in šole bolj častili,

Tedaj dospe vstajenja dan,
Svobe in prosvete dan,
Gospod na svojem bo Slovan.

Kmečki fant.

Iz Št. Jurja ob j. ž. Ustanovitve v „Sokola“ 31. m. m. se je ustanovil odsek „Celjskega Sokola“ v Št. Jurja ob Jnž. žel. K tej ustanovitvi je priridel celjski Sokol pešizlet. Po poročilu pripravljalnega odbora je govoril načelnik „Celjskega Sokola“ brat Smertnik o pomenu in smotrih sokolstva, na kar se je izvolil pri volitvah odbora šentjurskega odseka za predsednika brat Čulek, za podpredsednika brat dr. Josip Ipavc in 7 odbornikov. V odboru so br. Al. Becelj, Fr. Urleb, Iv. Šošter, Fr. Ferlež, Ivan Kuster, Viktor Puncer in Andr. Oset. Novoizvoljeni odsek je na to pozdravil starosta „Celjskega Sokola“ brat dr. Gvidon Serbec. Pristopilo je 39 članov, čistega premoženja je 611 K. Ker staja novi odsek navdušene narodnjake za odbornike, med člani pa zavežne in ponosne fante-telovadce, mu je zasigurana lepa bodočnost. Novim boriteljem za sokolsko misel naš krepki „Nazdar!“

a Iz Jurkloštra. Pri tukajšnji podružni cerkvi sv. Trojice služi za mežnarja Jože Gorjup, kateri opravlja ta posel že 53 let. Te dni je dobil od namestnika v Gradcu kolajno za 40-letno zvesto službovanje. Čast vrlemu možu!

v Iz Ivanjkovec. Gg. Joško Rajh iz Mote in Lovro Petovar iz Ivanjkovec sta se kupila drugo polovico Stajnkovega posestva v Jeruzalemu in je tako prišlo celo 24 oralov obsegajoče v najlepšem vinskem kraju Ljutomerskih goric ležeče posestvo v zanesljivo slovenske roke.

a Prečitane časopise na mejo! Koliko prečitanih časopisov se zavrže n. pr. v naših mestih Ljubljani, Celju, Trstu, Gorici itd. In vendar bi lahko rodili še stoterne sadove za narodno probujo obmejnih Slovencev. Naj bi se lotili dela katero prosvetno društvo n. pr. „Prosveta“ ali „Akademija“, ki bi izdalo oklic v naših časopisih, naj bi rodoljubi oddajali prečitane časopise v določenih trgovinah in trafikah, kjer bi se vsak petek pobrali ter odposlali v obmejne kraje. Gotovo bi se pridružila tudi naša uredništva ter prepustila nekatere časopise, ki jih dobivajo v zameno. Pisarni družbe sv. Cirila in Metoda je znan rodoljub, ki bi prevzel stroške pošiljanja. „Narodni Jednota severočeska“ je lani izdala za časopise v take namene 11.232 K. In blagodejne posledice vidimo po celem severnem Češkem.

v Na naše novice o trgovskih zvezah glede vinske kupčije na Češkem nam pošilja g. dr. Chloupek iz Ljutomera pismo, katero je dobil na tozadevno vprašanje pri „Prvi skupni vinski zalogi čeških gostilničarjev“ v Pragi. Pismo se glasi sledeče: Vaš cenjeni dopis z dne 13. dec. 1908 smo vzeli s hvalo na znanje in si dovolj jemo Vam sledeče sporočiti: Letošnje leto imamo svojo potrebo večji del pokriti z nakupom 60—80 vagonov vina raznih provenijenc; potrebovali bi le še nekaj cenjenih vin za izdelovanje sladkega vina. Ta vina bi morala imeti 9% alkohola in ceno 16—18 kron. Ako bi taka vina imeli, bi nam jih lahko kar najceneje ponudili in nam vzorce poslali. Priporočamo se itd. za ravnateljstvo Karol Vostrovský. — Toliko prizadetim krogom na znanje.

o Volitve v štaj. deželni zbor. Poročali smo že, da je graški „Volksblatt“ že vedel povedati prilično, kdaj bo začetek volitev v štaj. dež. zbor. Graški listi danes popravljajo to vest v toliko, da je minister za notranje zadeve Haerdtl izjavil poslancu Hofmann-Wellenhofu, da se bodo volitve vršile v drugi polovici me-

seca majnika, da pa je dan 10. maja izbran čisto poljubno od klerikalnega lista.

o Občinske volitve v Št. Jurju ob j. ž. okolice se vrše dne 18. febr. t. l. — Naprednjaki, pripravljajte se pridno za volitve!

o Umazanost. Iz neke občine v šmarskem okraju (ime še za danes zamolčimo) nam tožijo kmetje, da si je zapisal in dobil župan, ki je najbogatejši mož v vasi in hud klerikalec, največ sena in slame pri zadnjih razdelitvah. Od drugih strani prihajajo pritožbe, da prosijo za seno in slamo tudi premožni gg. župniki. Na tak način pride seveda na revne kmete malo, na manjše posestnike pa samo 20 do 30 kilogramov sena! Klerikalni „kmečki“ prijatelji so si povsod enaki!

o Umrl je v Rajhenburgu gosp. Viktor Jamšek, bivši nadučitelj v Šk. Loki, dne 28. t. m. Pred 14 dnevi je stopil v pokoj. Pokojnik je bil rojen v Rajhenburgu, kjer je njegov brat g. Franc Jamšek nadučitelj.

o Na kosec je raztrgalo v gratvajnski papirnici pri Gradcu delavca Mottla. Hotel je premestiti transmisijski jermen pri nekem stroju, a ker ni bil dosti previden, ga je stroj za predpasnik zgrabil in raztrgal. Mottl je oče 6 nepreskrbljenih otrok.

o Posledice ljubosumnosti. V radgonsko bolnišnico so pripeljali Marjeto Melin, mater več otrok, katero je njen mož na nekem plesu z nožem težko ranil. Na plesu so igrali cigani in Melinovi malo preveč dvorili, na kar jo je njen mož prijazno poklical k sebi, jo objel in ji zasadi nož v goltanec. Ona se je branila in si pri tem razrezala tudi palec na roki.

o Petrolej bo cenejši — v Gradcu. Graški trgovci so imeli shod, nakaterem so sklenili, da bodo vsled konkurence znane ameriške petrol. družbe prodajali „lažji“ petrolej po 29 vinarjev liter.

o Realka v Fürstenfeldu se bo še to leto otvorila. G. dr. Korošec, kaj pa dela vlada z vašimi glasovitimi šolskimi rezolucijami?

o Zmrznil je v Rucmancih blizu Sv. Tomaža pri Ormožu minuli teden Mat. Janžekovič.

o Oplotnica je — padla! V veliki občini Oplotnica pri Konjicah so zmagali nemškutarji v I. in III. razredu ter s tem dobili večino v občini. Volilni boj se je vršil v znamenju boja proti ondrotnemu župniku. Čudne reči se gode v konjiškem okraju!

o Podružnica Mestnje-Št. Peter na M. s. ž. k. d. je štela l. 1908 168 članov in imela 4599 K prometa. Tomazeve žindre je razpečala 200 mc, kalijeve soli 50 mc. Podružnica se lepo razvija.

o Iz Berkovec pri sv. Jurju ob Šč. V noči od 23. na 24. m. m. se je ponesrečil posestnik Šafarič p. d. Žmahala iz Selišče na potu iz Berkovec domu. Mož se ga je preveč nalezal ter vsled tega obležal na snegu in na večno zaspal. — Ta nesrečna pijača: žganje. Ta ima povsod dosti prijateljev in prijateljic.

a Pogorela je bl. Rajhenburga minulo soboto kočja Fr. Glasa. Škoda je precejšnja, ker pogorelec ni bil zavarovan.

a Velik požar v Gradcu. Pogorelo je pred tednom glavno posloptvorn. za kolesa, motorje in automobile J. Pu h. Škoda je nad 660 tisoč kron. Zgorelo je 100 koles, 120 motorjev in 16 avtomobilov. Škoda je z zavarovalnino pokrita. Gasilna akcija je bila vsled mraza zelo težavna. Ponesrečilo se je 11 ognjegasev. — V Špilfeldu je zgorela v terek hiša in gospod. poslopje posestnika Nenholda.

b Celjski okrajni šolski svet je imel po letih zopet plenarno sejo. Razpravljalo se je tudi o šolskem vpra-

šanju celjske okolice. Dotični akt leži že v Gradcu polnih deset let. Bajce pade v kratkem času odločitev. Povdariti pa je treba, da se je govorilo pri seji izključno slovenski in da je zapisnik popolnoma slovenski.

b Bodimo zavedni! Zadužič sem bil na kolodvoru v Celju priča naši največji in najgrši napaki — narodni mlačnosti. Stal sem blizu kolodvorske blagajne in radovedno poslušal, je li zahtevajo stranke vozne listke večinomoma nemški ali slovenski. A verjeti nisem mogel svojim ušesom! Akoravno so bile stranke večinomoma slovenske narodnosti, kajti poznam jih kot zavedne Slovence in Slovenke (!), so govorile vse izključno nemško. Med njimi so se uvrstili kmetje iz dežele in tudi ti so zahtevali karte nemški in kako tudi drugače, saj jim gre slovenska narodnoslovenska inteligenca z dobrim zgledom naprej. Sicer hočemo priti drugič z imeni na dan! Proč s to mlačnostjo! Ravno ta tvori dober delež na naših velikih neuspehih!

b Imenovanje. Naš štajerski rojak g. dr. Janko Babnik je imenovan ministerijalnim svetovalcem v pravosodnem ministerstvu. Čestitamo!

b Ogenj. V Zgornjih Gorčah pri Braslovčah je nastal na dozdaj neznan način, a najbrž vsled nepredvidnosti, dne 26. m. m. ob pol 11. uri ponoči v hiši posestnika Antona Valenta ogenj, kateri je napravil nad 2000 K škoda. Ako bi ne bilo požarnih bramb iz Braslovč in Letuša, razširil bi se bil ogenj na sosedne strehe in spravil celo vas v nevarnost. Tudi je oviral sneg na strehah razširjenje požarja.

b Zopet nesreča v Trbovljah. Dne 26. prosinca 1909. je spravljal v Loki stanujoči Jakob Arh vozička s premogom (hunte) iz rudnika. Pri tem ga je vsled nepredvidnosti motor na tla podrl in težko poškodoval. Arh je 25 let star, v Trojano na Kranjskem pristojen in oženjen. Rudniška podjetja bi pač lahko skrbela za večjo varnost svojih delavcev, pa seveda to stane denar!

b Rimski studenec je našel na Gornjem Hajdinu ob cesti, ki pelje na Pragersko, Martin Umek, ki izkopava okrog Hajdina rimske ostanke za mariborski muzej. Studenec je našel 80 cm pod zemeljsko površino; premer znaša 85 cm, zid je debel 45 cm. V Studencu stoji marmornata plošča po konci. Napisa se na tej plošči še ni moglo najti.

b „Südmärkine“ in klerikalne vžigalice prodaja, kakor poroča „Sloga“, trgovec Scholger (Žolgar) na Bregu pri Ptuj.

a „Ortsgefemeinde St. Primon am Bacher“ se glasi pečat občine Sv. Primož na Pohorju (župan Franc Kasper). Ali ni to sramota za slovensko Pohorje? Kaj pa vendar misli občinski odbor, da kaj takega dopušča? — Apgemeldet . . . Gemeindefamt Zabovcen — Občina Zabovzich niže Ptuj — se glasi neko potrdilo občine Zabovci pri Ptuj. Če bi se župan J. O. posluževal svojega lepega slovenskega jezika, bi se mu ne pripetilo, da bi zapisal „Apgemeldet“. Ali ni v Zabovcih prav nič Slovencev? Nemško-slovenski pečat, imenitno!

o Iz Logarovec na M. p. Bi li ne bilo umestno, ako bi se postavilo šol. poslopje v naši občini, da ne bi naša ljuba šolska mladina korakala, osobito v tem hudem mrazu, v razne oddaljene šole. Koliko vratnih boleznih si lahko nakopljuje otroci v mladosti, da imajo dovolj celo svoje življenje! Ali nimamo srca zanje — ko moramo gledati, kako hirajo in se borijo s smrtjo! Ali bi se ne našlo usmiljeno človeško srce, ki bi žrtvovalo za mladino nekaj oralov zemlje — za stavbišče? Sosedne opekarne bi gotovo prispevale z izdatnimi darovi, ako bi se potrkalo na nje. Kdo bi bil tako trd, da bi otrokom ne

dal tega, kar jim je v korist? Mladina je naš up in naša nada, v njej je naš narodni spas, zato pa ji dajmo dovoljno izobrazbo! Vzglejajmo se nad Vučenci! Sveta dolžnost vsakega starša je, skrbeti za svoje otroke, ki so njihovi biseri. Postavimo pa si tudi s tem nepozabni spomenik, ki bo pričal našim naslednikom — nas bo itak že davno črna zemlja krila — da smo imeli srce za naša srca — otroke. — Torej na delo merodajni krogi in ne pustite dobre stvari popolnoma pozabljivosti!

Več prizadetih.

v Smrt na železnici. Zadnje nedeljo popoldne je šel pisarniški pomožni uradnik J. Vricman v Otišniškem vrhu pri Sp. Dravogradu čez progo, pri čemur ga je stroj zgrabil in usmrtil. Vricman je bil star 23 let in je stopil 1. jan. v železniško službo.

v Prof. Bezenšek, oče slovenske stenografije se preseli baje iz Plovidva na Bulgarskem v Celje, da tu uživa zaslužen pokoj.

v Vinski tatovi kradejo v pišečki okolici vino. Doslej so iz 2 kleti ukradli 7 hl. Pokradli so tudi v Kostavčevi trgovini v Blatnem.

v Ormoški odvetnik dr. Delpin poziva po poročilu marib. „Straže“ na oklic „Südmärke“ v vestibulu graškega vseučilišča nemške juriste, naj stopi jeden pri njem v službo.

v Podučni tečajji za sadje-, vinorejce in viničarje se vrše na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru od 1. do 13. marca. Udeležitev je dovoljena ubožnim posestnikom, njih sinom in viničarjem. Dobe se tudi lahko podpore. Ali bode tudi v teh podučnih tečajjih vse nemško?

v Nesreča v šoli. Pri Sv. Barbari v Halozah se je grela šolarica Bernekovič v šoli pri peči. Peč je bila zelo vroča in dekletu je začela naenkrat goreti obleka. Kriče je tekla na dvorišče, kjer so sicer takoj ogenj zadušili, a dekletu je dobilo že jako hude opekline. Prvo pomoč je dekletu dala gospa Ogorelčeva, pozneje je pa prišel zdravnik.

v Kako skrbijo klerikalci za izobrazbo. Nedavno je bilo v Gospodarju čitati, da imajo člani nekega klerikalnega izobraževalnega društva, ime sem žal pozabil, na razpolago kar 25 članov, in sicer 10 Gospodarjev in 15 Naših domov. Vsa čast toliki vsestranosti in tako dobremu žolodcu!

o V Grizah je umrl znani vrli narodnjak, kmet in gostilničar Valentin Naprudnik. Časten spomin vrlemu možu.

o Županstvo je odložil g. Juri Daniel, župan v Eggenbergu, in sicer vsled raznih napadov v zadnjih mesecih. Občinski odbor je vzela odstop na znanje.

o Deželnozborski kandidatje v Mariboru. Vest, da bi bil učitelj Gasparek odstopil od kandidature za dež. zbor za mesto Maribor, ni resnična. On vztraja pri svoji kandidaturi. Seveda se izkazuje s tem tudi vest, da je prevzel kandidaturo učitelj Gaischeg, kot neresnična.

o Stavka dimnikarskih pomočnikov bo ta teden po poročilih dunajskih listov izbruhnila v vseh glavnih mestih monarhije izvzemši Inomost. Pomočniki so že stavili zahteve po izboljšanju svojega položaja, a mojstri pravijo, da so neizpolnjive.

o Od Sv. Lenarta v Slov. Gor. Za tukajšnjo šolarsko kuhinjo so darovali ti-le gospodje oz. gospice: Neimenovana 50 K, Neimenovana 40 K, Wutt Josipina, učiteljica, 2 K; Pajtler Janez, župnik, 2 K; Diemet Franc, posestnik v Spod. Porčiču, 3 K; Šuman Matija, veleposestnik v Radehovi 10 kron. Bog plati! Dalje prihodnjič.

o V brežiškem okraju hodijo zadnji čas neki sleparji, ki prodajajo po nizkih cenah ure, podobne itd., jemljejo

nadavke od lahkovernih ljudi, ki pa potem zastoj čakajo na naročene stvari. Pozor pred sleparji!

o Pri volitvah v okrajni zastop Radgona so v kmečkih občinah zmagali nemški klerikalci. Nemška „ljudska“ in druge nemške napredne(?) stranke izgubljajo vedno bolj na tleh in ginevajo kakor sneg v solncu. Zasluzeno plačilo za njihovo nespametno birokratsko politiko!

o Za občinskega tajnika v Konjci je prišel dozidajni stražmešter mestne policije v Ptuj Iv. Antonitsch. V Ptaju je gotovo marsikaj „profitiral“, kar bo v Konjcih s pridom porabil ta — Urgerman.

v Umrl je pri Sv. Vidu pod Ptujem posestnik in krčmar J. Ilovšek.

v Za župana v Sp. Poljskavi je izvoljen g. Zihel, za podžupana K. Tröster. Občinski svetovalci so gg. Kotnik, Hrastnik, Potočnik Rudolf in Samastur.

v Vinski sejem v Št. Ilju, katerega je priredila ondotna podružnica štaj. kmet. dr., je zelo ugodno potekel. Več ko tretjina nastavljenega vina se je prodala. Cene so se gibale med 44 in 68 vin. — Škoda, da vodijo to podružnico ob narodni meji zagrizeni Nemci.

b K protestantizmu je prestopilo lani v celjskem okrožju celih — troje oseb. Slaba žetev za „losvonromstvo“.

v Narodnim damam! Čitala sem svoj čas v nekem nemškem dnevniku, da so v nekem gornještajerskem trgu, če se ne motim bilo je v Obdachu, pristopile skoraj vse inteligentnejše dame k nemškemu planinskemu društvu. Nabirale so tudi med seboj in so ob priliki občnega zbora tistega društva, dale blagajništvu lepo svoto kot „darilo dam“. Me tako rade posnemamo naše nemške vrstnice v marsičem, mislila sem si, zakaj bi tudi v taki stvari ne. Predlagam, da narodne dame iz mesta in okolice blagovolijo prevdariti, ali bi ne moglo biti, da bi Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva med svojimi člani štela tudi nas. Poizvedovala sem tozadevno in sem zvedela, da med 25 ustanovniki te podružnice ni niti ene dame in med prilično 100 pravimi člani je le ena sama gospica in še ta ne iz Celja, ampak iz Vranskega. Gospici dr. Vrečkotova in Zanierjeva ste ob priliki otvoritve Frischaufovega doma nabrale lepe svote in s tem pokazale svojo navdušenost za planinsko stvar. Kaj bi pa bilo, če bi sedaj te dve prevzeli vso akcijo v roke in sicer ena za Celje, druga za Savinjsko dolino ter bi sklicali narodno ženstvo: na delo za naše planine. Narodni nestrpneži so odjedli Savinjski podružnici že obljubljeni deželni podporo, kaj ko bi me poskusile ta udarec nekoliko parirati. Taka akcija naj bi se uvedla povsod, kjer biva narodno ženstvo. Poskusimo!

Planinka.
o V Gaberju prodajajo Koncerjevi dediči hišo št. 55. Baje se Nemci zelo potegujejo za njo, da bi ne prišla v slovenske roke.

o Ruske izseljence v Ameriko vozijo tod mimo večerni vlaki v Trst. Vsak večerni vlak jih ima po en voz.

o Razpisano je mesto def. učiteljice pri Sv. Andražu v Slov. Goricah. 3 razrednica in 2. plač. r. Prošnje do 25. febr.

o Narodni dom v Slovenjgradu je dobil s 1. febr. novega gostilničarja, g. A. Vilčnika.

o G. dr. Vl. Sernea, odvetnika v Mariboru, so vpisali v odv. listo na Štajerskem.

v V pokoj je stopil blagajnik dež. kopalšča v Rogški Slatini, gosp. Potočnik. — Na njegovo mesto pride knjigovodja Pošinger iz Göttinga.

o Mariborski klerik. „Südmärkovec“ so se ustrašili enotnega odpora proti njihovemu oznanjevanju bojkota

slov. trg. in obrtnikov za svitlo kronce in sedaj so se začeli dolgovezni — izgovarjati. Toda pokazali so, kakšni so — in tega jim naša narodna javnost ne pozabi.

v Iz Studenc pri Mariboru. Nemci so res poslali protest proti ustanovitvi slovenske ljudske šole v Studencih v Gradcu in na vse dele sveta. Naj se potolažijo, saj pomagalo ne bo. Slovensko delo je dobro pripravljeno.

v Kmetijsko in bralno društvo na Zg. Ložnici pri Žalcu imenovalo je povodom glavne skupščine dne 31. m. m. nadučitelja, g. Antona Petrička v Žalcu, tajnika in blagajnika hmeljarskega društva, svojim častnim članom.

b Drekronske tolarje bodo začeli kovati mesto dosedanjih goldinarjev. Novi tolarji bodo imeli v premeru 27 mm in bodo nekaj lažji ko dosedanjí goldinarji. Kovati se jih misli za 50 milijonov kron. *

a Umrla je v Celju v soboto gospa Neckermannova, vdova po bivšem celjskem županu in dež. poslancu dr. J. Neckermannu.

a XI. Občni zbor Savinske podružnice slov. plan. društva se je vršil zadnjo soboto v rdeči dvorani „Narodnega doma“. Načelnik nadučitelj Kocbek se spominja prerano umrlega člana dr. Dečka in zborovalci so mu zaklicali 3 kratni živijo. Tajniško poročilo poda učitelj Šijanec, blagajniško pa nadučitelj Kocbek. Izvoli se stari odbor: Kocbek, dr. Vrečko, Šijanec in Podbrežnik in v odbor celjskega pododseka pod vodstvom dr. Vrečka pa Salmič, Hočevar, Krajnc, Vrečko Drag., Prekoršek, dr. Gv. Serneč in 1 član kluba naprednih celjskih akademikov, ki ga določi klub. Natančneje poročilo sledi.

a Za družbo sv. Cirila in Metoda so nabrali vrli gostje na gostji gosp. Jakoba Zabavnika, posestnika in krčmarja v Jastrebcih pri Sv. Bolfenku pri Središču, z gospico Veroniko Žganec K 11'46. Naj služi v posnemanje. Omenjena gosilna ima tudi plačilne listke družbine — prva v našem okraju.

a Ponarejalci bankovcev. Oblasti so prišle na sled celi družbi ponarejalcev bankovcev, ki so bili raztreseni po celem Spodnjem Štajerskem. Ta teden se je dobilo Jožefa Kolenca v občini Bočni pri Gornjemgradu, ki je bil v tej družbi. Zapri so njega in ženo pri sodišču v Gornjemgradu ter ju odpeljali dne 27. m. m. v Maribor, kjer je že več krivcev in osumljencev pod ključem. Glavni ponarejalci bankovcev so iz ormoškega okraja. — Kolenc je bil v Ameriki in so bojda po njegovi izpovedbi in po izpovedbi njegove žene imeli tam celo tvornico za delanje bankovcev. Iz Amerike so prinesli seboj tiskalni stroj. Kolenc je svojo krivdo obstal in je povedal marsikatero znamenitosti, tudi to, da so tukaj delali le petdesetkronske bankovce.

Plesni venček Slov. del. podp. društva v Celju se vrši v soboto 6. t. m. ob 8. uri zvečer v „Skalni kleti.“ Vstopnina 50 vin.

Novice iz drugih slov. krajev.

a Narodna požrtvovalnost naših bratov v Ameriki. Vsem slovenskim društvom doma in na tujem, ki niso ravno v denarnih neprilikah bodi za vzbujevalni zgled „Slovensko podporno društvo sv. Petra št. 50. v Brocklynu. To društvo je namreč pristopilo naši prepotrebni vseslovenski šolski družbi sv. Cirila in Metoda kot podpornik z letnim prispevkom 50 K. Ravno kar je priposlala banka Frank Sakser iz Nju-

jorka že drugo letnino imenovanega društva. Obenem je dobilo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda navdušeno pismo od blage podpornice v Brocklynu. V pismu pravijo zavedni brocklynski rojaki: „Naša srčna želja je, da bi dobila „Družba sv. Cirila in Metoda“ izdatne podpore iz Amerike, zlasti sedaj, ko vidimo, kako hudo Vas stiskajo sovražni elementi. Dal Bog, da bi se našla darežljiva slov. srca križem sveta in Vas podpirala tako, da bi Vam bilo mogoče priti do zdavno zaželjenega cilja, spoditi sovražne čete z domače grude matere Slave. Želimo Vam v tem letu blagoslova z nebes in mnogo uspehov!“ K tem idealnim besedam goreče domovinske ljubezni pristavimo samo: „Amen!“ to je — zgodi se!“ — Vsem rojakom, doma in na tujem, posebno vsem društvom in korporacijam pa bodi brocklynsko podporno društvo zvezda vodnica v čustvovanju in delovanju za našo edino obrambno družbo. Prav nič ne dvomimo, da se bodo dobile naslednice. Sploh pa naj nam bodo naši ameriški rojaki, ki so istotako trpini za vsakdanji kruh, za vzor rodoljubne ljubezni in požrtvovalnosti. Slovenski časopisi v Ameriki, v prvi vrsti dični „Glas Naroda“, so po septemberskih dogodkih nabrali prav lepe zneske za razne dobrodelne namene v stari domovini, posebno častno se spominjajo „Družbe sv. Cirila in Metoda“, kateri je „Glas Naroda“ ravno kar zopet doposlal zbirko 60 K. Hvala tisočera uredništvu in vsem darovalcem!

d Zastrupil se je v Trstu 53 letni Anton Strazzolini, ker je dobil anonimno pismo, da mu je žena nezvesta.

d V Trstu je umrl oče deželnega poslanca g. Ivana Sancina, kmalo nato pa je umrl v Buzetu tega najmlajši sinček.

d Deželnozbornske volitve na Goriškem? Okrajno glavarstvo v Gorici je poslalo na županstva odlok v zadevi volilnih imenikov za deželnozbornske volitve, kar kaže, da so nove volitve za goriški deželni zbor na pragu. Boj med strankami bo tokrat hujski kot je bil kedaj.

d Volitve v mestni svet v Trstu delajo Lahom že sedaj, dasi se vrše še le v par mesecih, silne preglavice. Dasi trde, da je Slovencev v Trstu le 10%, vendar se boje, da bi ti ne dobili prevelikega zastopstva v mestnem svetu. Slovenci se na tihem pridno pripravljajo za volitve.

o Kranjski deželni odbor, posnemaj štajerskega! Štajerski deželni odbor je nakazal nemškemu „Schulverein“ 400 K letne podpore. O kranj. deželnem odboru, oziroma zboru dosejda se ni bilo slišati, da bi se bil enako spomnil naše obrambne šolske družbe sv. Cirila in Metoda.

Važna polična razzodba. Upravno sodišče je razzodilo, da prebivalci politične občine Kamnik, ki niso v mestu Kamnik, torej so pač občani, a ne meščani kamniški, nimajo volilne pravice pri deželnozbornskih volitvah v mestni kuriji. Ta odločba je velike načelne važnosti za več mest in trgov, pri katerih so bili napredni mandati v nevarnosti, ker so okoliške vasi volile v mestih.

a Skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ je preložena na 14. marca t. l.

Občinski svet trga Postojna je sklenil prositi, da se Postojna imenuje mesto. V prošnji se povdarja zgodovinsko važnost Postojne, posebej pa njeno važnost za tujski promet.

o Imenovanje. Cesar je imenoval Avgusta Jakobiča, dvornega svetnika pri najvišjem sodišču, za predsednika deželnega nadsodišča v Trstu.

b Vremensko in potresno opazovalnico namerava ustanoviti, kakor poroča dunajska „Zeit“, na Obirju avstrijska družba za meteorologijo.

d Volitve v Trstu. Občinske odnosno deželnozbornske volitve v Trstu se bodo vršile od 13. do 30. junija.

d V Rojanu pri Trstu je dne 31. m. m. umrl posestnik Josip Požar, značajan, zaveden, neomahljiv narodnjak-poštenjak, ki je za časa Ivana Nabergerja stal v prvih vrstah narodnih bojevnikov.

b Z narodnim kolkom kolekuje vsa svoja pisma in pošiljatve družba sv. Mohorja v Celovcu.

b V Medgorjah so občinske volitve že tretjič razveljavljene vsled priziva Slovencev. Iz tega se razvidi, kako se morajo Slovenci na Koroškem boriti za izvrševanje državnih in deželnih postav!

b Zamrznilo je letos popolnoma Vrbsko jezero. Vozilo se je lahko po ledu s par konji.

o Spodnjekoroške železnice. Dne 31. m. m. se je vršilo v Celovcu posvetovanje interesentov za zgradnjo železnice zvez po Spod. Koroškem. Sklenilo se je rezolucija, v kateri se povda, da je nujna potreba zgradnje železniške mreže za Sp. Koroško in se izjavlja za koroško-iztočno železnico (Celovec—Velikovec—Grebnje—Labodska dolina). Izvolil se je poseben odsek z nalogom, da sestavi generalni načrt in izposluje predkoncesijo. Za praddela je določenih 40.000 kron, k katerim prispevata dežela in mesto Celovec po 10.000 kron.

a Hotel „Union“ v Ljubljani je zapustila, kakor se nam iz Ljubljane poroča, po volitvah v trgovsko zbornico skoraj polovica gostov. Mi se temu prav nič ne čudimo.

b Čedne razmere. Kakor čitamo v „Slov. Narodu“, se gode na Kranjskem pod baronom Schwarzom čudne stvari. Deželna vlada je glede dobave krme odredila, da se ima vsakdo, ki hoče imeti krmo po znižani ceni, oglašiti pri pristojnem županstvu. Zgodilo pa se je v Beli Krajini, da je župnik razglasil raz prižnico, da se tudi pri njem lahko oglašijo. In glejte: oni, ki so se oglasili pri županstvu, ki je glede zadeve točno uradovalo, še niso dobili nič krme, oni pa, ki so se oglasili pri župniku, že dvakrat. Zdaj pa vemo, zakaj je baron Schwarz pri klerikalcih naenkrat — največji dobitnik slovenskega naroda.

b Politično vetrnjaštvo. Klerikalci so silno hudi, če se jim očita kaj takega. Toda gospodje velenčeni, kako naj imenujemo sledeče: v decembru ste pošiljali barona Schwarza „v penzijo“, sedaj pa — po preteku dobrega meseca! — Vam je največji dobitnik slovenskega naroda. Vsaj tako pišete po „Slovenca“. Smatrali smo Vas za bolj resne, zato smo se spustili z Vami tudi v kako prasko, a zdaj vidimo, da ste otroci.

b Odlikovani slovenski čebelar. Na mednarodni čebelarski razstavi v Dunajskem Novem mestu je bil odlikovan čebelar Janez Stergar iz Bitenja pri Bohinjski Bistrici z veliko srebrno ogrsko drž. kolajno, s srebrno kolajno čebela ske zveze in častnim darilom.

b „Slovensko osrednje čebelarsko društvo“ je imelo v terek svoj občni zbor v Ljubljani ob lepi udeležbi. Društvo ima zdaj 23 podružnic na Kranjskem, 2 na Koroškem, 2 na Primorskem in je imelo koncem 1908. l. 745 članov. Na Štajerskem je samostojno društvo s 456 člani. „Slov. Čebelarja“, ki je glasilo za vse slovenske čebelarje, se je tiskalo 1211 izvodov. Predsednikom je izvoljen na mesto dozidajnega gosp. Gustava Pirca, ki je odločno odklonil, g. nadučitelj Črnogaj.

a Podklošter. (Nesreča). Pri razširjevanju kolodvora v Podkloštru na Koroškem je pri razstreljanju kamenja

zadel kos kamna 28. t. m. laškega delavca Siega Felice tako nesrečno, da mu je odtrgal glavo in je ostal omenjeni delavec na licu mesta mrtev. Drugemu delavcu so prileteli trije kamni v glavo in ga težko ranili.

d 60.000 kron je našel že lansko leto neki hlapec blizu Trbiža, a je do sedaj stvar zamolčal. Nedavno pa se je zdel sumljiv, ker je delal v Beljaku velike izdatke, in pri zaslišanju je izpovedal resnico. Sumi se, da je denarnico izgubil kak vohun.

b Na postaji Dutovlje-Skopo je ponesrečil 20 letni Viktor Štoka, sin premožnega kmeta v Krajni vasi, inteligentni mož z absolvirano kmetijsko šolo na Grmu, vsestransko priljubljen in odličen gospodarski strokovnjak. Spremljal je sestro in svaka na postajo. Prijel ga je vlak in ga povozil.

o Kako delajo naši nasprotniki? V Krkonoših na Češkem žive Nemci v tako revnih razmerah, da je naš Kras v primeri z njimi že bogata pokrajina. Moški zaslužijo s tkanjem 2 do 3 desetice na dan, ženske pa kvačkajo in delajo slična ročna dela še za manjšo plačo. Toda vkljub revščini so zavedni nemški nacionanci, in več občin v teh krajih je sklenilo, da bodo dajale „Schulvereine“ po 2 vinarja narodnega davka od vsake osebe. Ko bi bilo med našimi občinami toliko poštrednosti in narodne zavednosti!

b Stoletnica. Dne 7. t. m. poteče sto let, kar se je porodil v Goričah v Ziljski dolini Matija Majar Ziljski. Njegovo truplo počiva v zlati Pragi, kjer je umrl takorekoč v prognanstvu l. 1892. Majar je bil duhovnik stare korenine, navdušen Slovenec, buditelj koroških Slovencev v časih taborov, in njegov največji idejal je bil: združenje vseh Slovanov na kulturnem polju. L. 1867. je bil v Moskvi na narodopisni razstavi.

v Prevalje. (Naši akademsko izobraženi Nemci med seboj). Na tukajšnjem lovskem plesnem venčku se je dogodil slučaj, kateri je vreden, da se priobči. Pretepali so se namreč trije inženirji in sicer laški inženir Kapra, inženirski aspirant Buchholz, mežiški inženir baron Harden in mežiški gozdar Nemeč. Vsi štirje so pristali nemško radikalne stranke, slovenozrci, člani „Südmarke“ „Schulvereine“ in „Freie Schule“. Nastal je prepir zategadelj, ker je inženirski aspirant Buchholz, kateri je Prusak, državljani blaženega rajha, zabrusil gori omenjenim gospodom, da so avstrijski Nemci manj vredni kot Nemci iz rajha in da so le Prusaki pristni Tevtoni. Na to je zgrabi gozdarja Nemca sveta opravičena germanska jeza in dal je Prusaku krepko zaušnico. Na to ga zagrabi Wodanov pravi sin Kapra, katerega pradedje so se že bojevali v Tevtonskem gozdu proti Rimljanom, ga pošteno nabije in ga potem vrže na prosto. Plesni venček je bil v ogromni večini obiskan od samih kmetov iz okolice, in samoumevno je, da ta dogodek ni naredil posebno dobrega utisa na nje. Slišali so se klici: Pojte, pojte gledat, gospodje se tepejo, naš inženir Kapra je tudi zraven. Vivat akademija!

b Imenovanja v Trstu. Kakor poroča „Edinost“, je novoimenovani predsednik deželnega nadsodišča v Trstu Jakopič Slovenec, novoimenovani predsednik deželnega sodišča Milovčič pa Hrvat. Italijani zaradi teh imenovanj besne.

o „Veletzdajniški proces“. Dozdaj je izjavilo že 20 prič, da v preiskavi niso tako izpovedale, kakor jim podtika državni pravdnik. Glavna razprava prinese v tem oziru še marsikako razočaranje. — Ker Rauch vidi, da je bitka v tem procesu zanj izgubljena, išče potom svojih kreatur novih potov, da bi dokazal svetu „zaroto“.

Zdaj so zaprli dva „srbska“ dijaka, glede katerih je „dokazano“, da sta hotela razstreliti bansko palačo v zrak. Frankovci kajpada pri gonji zoper Srbe pridno pomagajo in so inscenirali v Kostajnici enako „zarotniško“ afero. Ali ni moči v Avstro-Ogrski, ki bi prekinila Rauchovo blazno početje?!

b V Petrogradu so aretirali bivšega policijskega šefa Lapuhina in sicer zaradi razkritij v francoskem listu „Humanité“, ki je dokazal, da je bil Lapuhin v zvezi z revolucionarji.

u Narodno-napredna stranka na Kranjskem je sklicala na 2. t. m. shod zaupnikov v Ljubljano. Prišlo je okoli 320 mož, večinoma z dežele, le malo iz Ljubljane. Ostro se je kritikovalo od strani zaupnikov delovanje vodstva stranke in njega lahkovernost v klerikalno stranko. Pokazalo se je tudi ostro nasprotje med nazori mladih ljudi v stranki in onimi dozrajnih prvakov. Vendar so se nasprotja v očigled položaju izenačila. Sklenila se je rezolucija, v kateri se izreka, da stopa stranka v najostrejšo nasprotje proti vladi in Nemcem in da odslej odklanja vsak kompromis s klerikalci, izven v strogo in izključno narodnih vprašanjih.

u Volitve v trgovsko in obrtno zbornico za Kranjsko so se izvršile dne 28. jan. Klerikalci, ki niso marali skleniti z naprednjaki kompromisa, so jo grdo skupili. Mislili so, da pridejo do večine v zbornici. Pa propadli so v skupini male trgovine, katero so imeli dozdaj v rokah, in v skupini male obrti, kjer so pred leti zmagali z ogromno večino, so imeli tokrat komaj 50 glasov večine, vkljub temu, da so jim povsod pomagali Nemci. Klerikalci so se Nemcem izkazali hvaležne s tem, da so v skupini velike obrti oddali svojih borih 5 glasov namesto slovenskemu naprednjaku svojemu kandidatu, tako da je zmagal Nemeč z večino 2 glasov! In ti ljudje se še imenujejo Slovane! Fej takim značajem.

u Slovenska klerikalna stranka je doživela očitiden poraz. Za 31. jan. je sklicala „vseslovenski kmečki“ shod v Ljubljano, da bi vladi pokazala, kako je kmečko ljudstvo v klerikalni stranki — brihtno. Prišlo je res okoli 1200 ljudi in ti so povedali klerikalnim kolovodjem take v obraz, da si jih bodo šušteršič in kompanjoni pomnili. Dr. Krek in drugi, ki so poprej z vso vnemo zagovarjali starostno zavarovanje za kmetško ljudstvo, so se ta dan takoj odrekli vsem svojim „socialnopolitičnim“ načelom. Le 5 zborovalcev je glasovalo za tako zavarovanje, vsi drugi pa proti. Zanimivi so bili na zborovanju medklici, kakor: duhovščina nas vodi za nos, — drugod so kmetje poslanci, pri nas pa farji in dohtarji itd.

Dopisi.

Zibika. (Roditeljski sestanek). V nedeljo, dne 24. jan. 1909. je priredilo učiteljsvo zibiške šole 1. roditeljski sestanek, kateri je bil prav dobro obiskan.

Poleg roditeljev so bili prisotni tudi visokoč. g. J. Kranjc župnik in zibiški župan g. I. Založnik. Sestanek je otvoril šolski vodja g. J. Parkhart. Po prijaznem iskrenem pozdravu nam je potem govoril o pomenu in namenu roditeljskih sestankov. Povdarjal je, da je glavni namen takih sestankov z roditelji, da se učitelji in roditelji skupno pomenijo, kako naj vzgajajo izročeno jim deco.

Nadalje je opozoril g. šolski vodja stariše na nalezljivo, tukaj zelo razširjeno bolezen — škrlatico in, da so so vpeljali na tukajšnji šoli takozvani „šparovci“ za šol. mladino.

Navzoči smo prav zanimivo poslušali in se v prijaznem pogovoru razšli z veselo nadejo se drugič zbrati še v večjem številu.

Upam, da je padlo srce na rodovitna tla in bode v teku časa obrodilo obilen sad — iskreno željo — medsebojno delovanje med šolo in domom v prid naše mladine. Pri drugem roditeljskem sestanku meseca februarja se bode predavalo o „Vzgoji mladine v predšolski dobi.“

—i—

v Dobova ob Savi. „Vzoren red“ vlada pri prejetanju pošte na tukajšnji postaji. Ne zljubi se sprevodniku pošte v roke oddati, temveč jo samo brčne prejemalcu pred noge. Mudi pa se mu tako, da včasih niti toliko časa ne utegne počakati z vlakom, da bi oddal, kar mu je oddati. Tako je zadnjič metal iz brzoodhajajočega vlaka pismo za pismom. Če pa se ga opomni na red, pravi, da nima nič od tega. Tudi mu ni vseč, da se govori z njim slovensko. Prosimo slavno poštno direkcijo, naj mu kaj da, če ne drugega, pa majhen nos. Tudi napram vozečemu se občinstvu so ti Madžaroni zelo nesramni.

Nova štifta pri Gornjem gradu. Zaman bi bilo, dopisniku „Slov. Gosp.“ na vse dopise odgovarjati, kajti kdor pozna razmere v Novi Štifti, itak dobro ve, kdo zasluži spoštovanje in kdo ne. S tem hočemo končati, naj nas potem še sto in stokrat „Slov. Gosp.“ napada. Poštenemu človeku dovolj! Svetujemo vam, delujte tako naprej, pride čas, ko bode tudi k nam posijalo solnce pravega napredka!

Iz Kokorič pri Križevcih. Naši fantje so hodili, kakor po navadi, k izpraševanju veronauka za Veliko noč. A pri tej priliki zaprašila so se našim zvestim zvezarjem grla, da so si jih morali izpirati v več gostilnah, kjer so s svojim izbornim vedenjem povsod obračali pozornost ljudstva na se. Njihov „kapelmajster“, najbolj izobražen izmed vseh, se je celo drugi dan zvečer pijan privlekel domov! Vendar pa z mirno vestjo zre v bodočnost, ker se tolaži z izrekom, ki ga je slišal pri izpraševanju: Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.

Kokorički. Iz Grab pri Središču. Neki trgovec na Grabah pri Središču je dobil iz Ljubljane poštno pošiljatev. Naslov je bil docela pravičen; glasi se: N. N. trgovec na Grabah p. Središče. Vsak trezno misleč človek je uverjen, da temu naslovu ni treba ničesar pripomniti; trg Središče je namreč eden izmed tistih krajev, ki ima dvojezični poštni pečat. C. kr. poštному uradniku, ki je imel s to pošiljateljico posel, pa ta slovenski naslov ni bil po godu. Prečrtal je kratkoma označen kraj in pošto z modrim svinčnikom ter si dovolil slabo šalo; napisal je na ovitek zabožka z velikimi črkami „Siehe Polstrau“ ter to svojo opazko podčrtal z debelo, rudečo in modro črto. Slednje s kakšnim namenom?!

Zahtevamo od slav. c. kr. poštnega ravnateljstva v Gradcu, da si poišče dotičnega uradnika; treba mu bode še enkrat razložiti, kaj je njegova dolžnost in kaj ne. Da zljajšamo potrebno preiskavo, naznanimo, da je pošiljatev odšla iz Ljubljane 10. dec. 1908 l. in da je ovitek zabožka, ki so na njem označene opazke uradnikove, poštному ravnateljstvu pri trgovca na Grabah na razpolago. Take patentirane, c. kr. teutoburške šale si Slovenci v 20. stoletju najodločneje prepovemo.

Hrastnik. V čitalniški sobi je zborovalo v nedeljo 24. t. m. „Slov. del. podporno društvo v Hrastniku“. Iz zanimivega poročila tajnika rudarja Majcena smo čuli, da šteje društvo sedaj 42 rednih in 19 podpornih članov, še zanimivejše so pa bile besede bla-

gajnikove, ki je povedal, da ima društvo sedaj gotovine 670 K. 11 vin. ter da je dalo v preteklem letu obolelim članom podpore 168 K, kar je vsekakor znatna svota z ozirom na nepreveliko število članov. Dnevne bolniške podpore so znašale doslej 50 vin., a so se na predlog rudarja Ajdovnika zvišale na 60 vinarjev. To, da dobivajo oboleli člani odslej dnevno 60 vin. dočim plačujejo na mesec samo 60 vin. udnine že to bi moralo povzdigniti število udov najmanj na 200. Delavci, delujte na to, saj dobiček bode imeli vi sami in vaši sotrpini v slučaju bolezni, kajti pri številu 200 rednih udov, se bodo gotovo zvišale dnevne bolniške podpore na 1 K, kar se bo v rodbini v kateri je bolezen, pač zelo, zelo poznalo. Možje, torej delujte zase!

Odbor deluje popolnoma brezplačno in zato se naj izreče tudi tu staremu kakor novoizvoljenemu odboru toplo priznanje. Izvolili so se pa sledeči možje: Kerše predsednik, Grešak, Kačič, Kozar, Majcen, Rainer, Štrava, Štrbucelj, Zupan odborniki; namestniki Gruden, Debelak, Gorimšek, Pepelnjak in rač. pregledovalci Ajdovnik, Koželj ter Pevc.

Možje, delavci, ne žrtvujte vseh moči oholemu tujcu, delujte tudi zase, in če se bo godilo dobro vam, ne pozabite tudi svojega še bolj ubogega in zatiranega naroda slovenskega.

Laški trg. Tokratne volitve v zastop občine Marija-Gradec so se vršile v znamenju največje nesloge ter needinosti volilcev. Vsi trije razredi so imeli voliti 27. prosinca, toda komaj 3. razred je ta dan skončal. Vsaka okolica, vsaka vas, da, vsaka hiša je volila svoje kandidate in tako je imelo v tretjem razredu 171 volilcev nič manj kot 72 kandidatov za šest odborniških mest. Srečnejša sta bila v tem oziru 1. in 2. razred, ki sta volila 30. prosinca. — „Nemški“ tržani ozir njihovi privrženci so hoteli za vsako ceno zlezti v odbor. Brusili so si podplate od hiše do hiše ter spravili na volišče vse, kar leze in gre. Brzobjavili so celo na okr. glavarstvo po komisarja, češ, da bi jih slovenska komisija ne oškodovala, pa vse je bilo zaman. Zmaga je bila vendar na strani slovenskih kmetov, tistih kmetov, ki ne marajo biti slepo orožje v rokah „nemških“ tržanov, kmetov, ki hočejo biti in ostati na svoji zemlji svoji gospodarji. — Na eni strani torej nepopisno veselje, na drugi pa velikanski maček! — Da, da, grozdje je še pre-kislo, ni še prišel čas in ga tudi ne bo, da bi slovenski marijagraški občini zapovedoval in odločeval narodni naš nasprotnik ter se redil na stroške slovenskih kmetov davkoplačevalcev! — Slovenski kmetje, ta volitev naj vam bode dober nauk za bodočnost! Bodite složni, odločno narodni ter samostojno misleči in odločujoči možje! Ne dajte se mamiti od sladkih besed „nemških“ tržanov, ki so drugače tako radi ponosni, saj sedaj vendar veste, kako daleč je z njihovo odkritosrčnostjo in z njihovim prijateljstvom do Vas. Zatorej pa zob za zob! — Vas pa, novoizvoljeni slovenski odborniki, prav iz srca pozdravljamo ter vam kličemo krepki živijo!

Loterijske številke.

Trst, 30. januarja 1909: 77, 5, 7, 85, 6.
Linc. „ „ „ 42, 5, 9, 18, 76.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Kupujte narodni kolek!

Razne novosti.

v Agrarno gibanje v nemškem Češkem. V nedeljo 31. m. m. se je vrši v Litomeřicah ustanovno zborovanje „nemško-političnega društva za zastopstvo kmečkih interesov“. Društvo bo le nekakšna spopolnitev nemške agrarne stranke, ali kakor pravi „Deutsches Agrarblatt“, društvo bo širilo in poglobilo temeljna načela nemške agrarne stranke. V prvi vrsti se društvo osnuje iz finančnih ozir, ker kot društvo lahko nabira članarino, katera naj služi v agitacijsko delo.

v Župan v Stockholmu — socijalni demokrat. Župan glavnega mesta Švedske in državni poslanec Linhagen je vstopil v socijalno-demokratsko organizacijo. Državnozborna funkcija socijalnih demokratov je narasla s tem na 34 glav.

o Strašna obsodba. Na dan petdesetletnice rojstva nemškega cesarja Viljema je vojaško sodišče v Darmstadtu obsodilo devet dragoncev v ječo od 6 mesecev do 5 let in 3 mesece, ker se kvartali čez deveto uro in niso na poziv službojučega častnika nehali. In v Nemčiji se še škandalizirajo nad Rusijo!

a Odlikovana italijanska kraljica. Srbski kralj Peter je odlikoval italijansko kraljico Jeleno z redom sv. Save prve stopnje v briljantih.

d V Moskvi so zaprli dne 29. m. m. neko tajno socijalistično tiskarno in aretirali 30 oseb.

d Moško obleko sme z dovoljenjem policije nositi neka deklica v Berlinu, ki ima popolnoma moški obraz, kretnje in hojo. Deklico so na ulici večkrat zadržali v sumu, da je preoblečen moški, zato je sklenila rajše umreti nego še dalje nositi žensko obleko. Na večkratne prošnje ji je policija končno dovolila, nositi moško obleko.

v Brezdelje na Vestfalskem 150.000 oseb je na Vestfalskem brez dela in gospodarska kriza še narašča. Beda je velika.

d Strašna surovost. V Erzsebet-salvi pri Budimpešti so prišli na to, da je tamošnji pokopališčni čuvaj odpiral grobove otrok in polagal njihova trupla svinjam. Hudodelca so zaprli.

d Umrli je Aleksander Karl, opat benediktinskega samostana v Melku na Nižjem Avstrijskem, član gosposke zbornice, bivši deželni poslanec in namestnik deželnega maršala. Zaradi njegovega naprednega mišljenja ga duhovni sobratje niso posebno marali.

d Zaradi ponarejanja listin so zaprli v Velikem Varadinu dr. Rosija, voditelja Ramunov.

a V treh stoletjih živea. V Boskovicu je umrla dne 22. jan. t. l. Katarina Brüll, rojena leta 1798., stara 111 let. Živea je torej v 3 stoletjih.

a Smrt v valovih. Blizu Cololcie se je peljalo v čolnu čez Adižo 19 delavk iz neke tovarne. Čoln se je prevrnil in vse ženske so utonile.

o Bojkot proti Nemcem na južnem Češkem. V čeških trgovinah po južnem Češkem so nabiti lepaki s sledečim besedilom: P. n. potniki, ki hočejo tukaj skleniti kupčijo, morajo dokazati narodnost trdke, za katero potujejo.

a Obljetnica umora portugalskega kralja Karlosa je bila 1. t. m. Vršile so se maše zadušnice po celi deželi. Pretendent don Miguel di Braganza je poslal na svoje pristaše okrožnico, naj se udeležijo žalnih svečanosti, da tako pokažejo, da tudi oni obsojajo anarhijo.

a Eno leto težke ječe, ker je ukradla za 40 pfenigov drv, da bi skuhalo, svojemu 3 dni staremu otroku mleko, je dobila neka delavka v Monakovem 21. okt. l. l. Vložila je priziv, sedaj pa je državno sodišče obsodbo potrdilo. Tatiče obešajo, tatove spuščajo.

a Umor vsled prošnje. Mehanik Vauban v Parizu se je prijavil sodišču, da je ustrelil ženo. Ta je bila jako bolna in je trpela cele ure, ker jo je hotelo zadušiti. S povzdignjenimi rokami ga je prosila, naj jo ustrelji. Končno se je je obupan usmilil in je napravil konec njenim bolečinam.

o C. k. urad za obrtno-kreditne zadeve se ustanovi v sporazumu finančnega z ministerstvom javnih del. v Požar je nastal dne 30. m. m. v tovarni Petzold v Horažďovicah na Češkem. Škode je nad 1 mil. kron.

Iz sodne dvorane.

v Porotne obravnave v Celju. Tatvina. Danes se je imel zagovarjati pred porotnim sodiščem 35 letni Fr. Mlaker, strojni kurjač, zadnji čas brezposeln, tožen hudodelstva tatvine v Solnogradu, Gradcu, Dunajskem Novemestu, Knittelfeldu in nazadnje v Celju, kjer so ga prijeli, in prestopka potepanja. Porotniki so vsa na nje stavljena vprašanja potrdili in sodišče ga je na to obsodilo radi hudodelstva tatvine iz navade in prestopka potepanja na 6 let težke ječe poostrene četrtletno z jednim postom in, na povrnitev škode vsem, ki jih je okradel ter izreklo mnenje, da se odda po prestani kazni v prisilno delavnico. — Obravnava proti včerajšnji obtoženki Amaliji Ivančič radi umora se je morala preložiti.

u Železniška nesreča v Mariboru. Pred razsodnim senatom mariborskega sodišča se je moral 30. jan. t. l. zagovarjati Fr. Rober, paznik na ogibališču v Studencih, tožen prestopka proti varnosti življenja. Dne 13. avg. l. l. je Rober odprl zatvornice na križišču železniškega tira z državno cesto inženirja Kottniku ko je stopil iz lokomotive šte. 133, in jih potem pozabil zapreti. Ko je nato po državni cesti prišel vojaški voz s huzarjema Nagyjem in Paragyjem na križišču, priteče lokomotiva šte. 113, prevrže voz in ubije jednega konja. Oba huzarja sta bila lahko ranjena. Toženec je dobil za svojo neprevidnost 3 tedne ostrega zapora.

d Surovež. — Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je imel zagovarjati 29. t. m. 18 letni viničarski sin Lovro Žižek iz Ragoznice v sodnem okraju Sv. Lenart v Slov. gor., zaradi obtožbe težke telesne poškodbe. Pri nekem pepiru je mnogo starejšega Jurija Braceja z debelim drogom tako udaril po levi roki, da mu jo je strl in da še poškodovani sedaj ne more delati. Mladi pretepač je dobil 4 mesece težke ječe, poostrene z jednim postom in dvakrat trdim ležiščem vsakih 14 dni.

Zveza narodnih društev.

a Narodna čitalnica v Hrastniku izreka zahvalo vsem blagim dobrotnikom, v prvi vrsti gg. gostilničarjem občin Trbovlje in Dol za znatne denarne prispevke, ki se uporabijo za pakup tamburic in harmonija. Stotero se naj vam povrne. Odbor.

o Čitalnica v Šmarju pri Jelšah priredi v nedeljo dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih g. Habjana kostumni venček. Ker se bode takrat udeležencem zelo veliko nudilo, kajti v turških šotorih bode vsaka maska z nedolžnim smehljajem sprejeta in prav ljubko postrežena, se pričakuje, da se vsi prostori napolnijo. Nemaskirani dobijo za kazen čepico ali vinski nos.

o Narodna čitalnica v Ptuj priredi kostumni venček v sredo dne 17. svečana t. l. v zgornji dvorani Narodna doma v Ptuj. Vstopnina za ude in dame prosta, za nunde 1 K. Začetek ob 8. uri zvečer. K mnogobrojni nedežbi vabi odbor.

a Iz Št. Jurja ob juž. žel. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda vabi k svojemu letnemu zborovanju, koje se vrši v nedeljo, dne 7. svečana v gostilni pri Zajcu v Lokarjih. Po zborovanju raznovrstna zabava, kakor različni lovi za srečo, ples, petje itd. Pridite in pokažite svojo vnetost za narodni napredek in samostojnost tudi dejanski in narod vam bode enkrat hvaležen. Pri zborovanju govori tudi družbin potovalni učit. g. J. Prekoršek. Začetek po večernicah. Zato vas vljudno vabi odbor.

b V Studencih priredi „Dravinjski krožek“ slovenjebistriškega učiteljskega društva v nedeljo 7. svečana ob treh popoldne II. roditeljski sestanek. Prvi sestanek v Poljčanah se je bil dobro obnesel. Slovenski stariši, sezite po zlatih zrnih, ki Vam jih nudijo učitelji Vaših otročičev v roditeljskih sestankih.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž. se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

BENCINOV-MOTOR

20—24 k. s., kateri je bil samo 6 mesecev v obratu in izvrstno deluje se vsled nabave električne moči takoj po ceni proda. Kje pove upravništvo „Narodnega lista“. 10 3-1

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje! 1 kg sivoga, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velebnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivoga 6 K; 7 K; belega, snega 10 K; najfinjši prmi puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga. 116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za nengaječe se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko. S. Benlech, Desohenitz, št. 773, Šumava, Češko. 8 26-2

Zemljišče za stavbo

se proda na najlepšem prostoru v trgu Braslovče; meri 1200 □ metrov, manj ko 500 □ metrov se ne proda; pravno je za kakega penzionista ali za hmeljska skladišča. Natančno se izve v Braslovčah, hišna šte. 16. 26 2-1

Gostilničarji pozor!

Pristna haloška vina 1908, izvrstne kakovosti od 22—40 vinarjev franko postaja Ptuj ali Rogatec pri Maks Berlisgu, trgovec, Žetale pri Rogatecu. — Vzorec na zahtevanje! 83 10-1

Grablje

dobro izdelane, lesene, razpošilja vsako množino (samo trgovcem) 100 komadov za 50 kron franko, postaja Ptuj ali Rogatec Maks Berlisg, Žetale pri Rogatecu. 10 182

Največja in najcenejša izber zaročnih prstanov in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si moje velkanske zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budlik, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastoj in poštine prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič

v Celju, „Narodni dom“.

Vabilo

občni zbor

„Hranilnice in posojilnice Sv. Jurij ob Taboru“,

kateri se boče vršil

v nedeljo, dne 14. februarja 1909 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih h. št. 2.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računa za upravnno leto 1908.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

II. občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Galiciji

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

kateri se bo vršil

dne 14. svečana 1909 v združni pisarni ob 3. uri pop.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računa za leto 1908.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

31 1

Ženitev

ali možitev ne sme zmetiti nobene slovenske neveste in nobena ženina, da bi šla kam drugam bala kupovat, kakor v narodno trgovsko hišo na debelo in drobno R. Stermecki, Celje, kjer je velkanska zaloga finega volnenega blaga za nevestine obleke, sukna in kamgarna za moške obleke, svilnenih robcev, belega platna za perilo in rjuhe in različnega drugega manufakturnega blaga.

Velkanska zaloga.

Čudovito nizke cene.

2 59-5

Učenec

iz poštene hiše, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme se takoj v trgovini mešanega blaga A. Pogačnik, Cerknica (Kranjsko). 10 3-1